

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จริยธรรมเป็นสิ่งที่มีความสำคัญซึ่งจะปรากฏอยู่ในทุกวิชาชีพ โดยเฉพาะวิชาชีพพยาบาล นับเป็นความจำเป็นที่บุคคลในวิชาชีพจะต้องมีจริยธรรม เพื่อคุณภาพของบริการจึงมีการกำหนด จรรยาบรรณวิชาชีพเป็นแนวทางในการปฏิบัติสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล ซึ่งควรจะต้องปลูกฝัง และพัฒนาจริยธรรมตั้งแต่ยังคงเป็นนักศึกษาพยาบาล โดยการสอดแทรกจริยธรรมลงไปในทุก รายวิชา ส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษาที่พัฒนาจริยธรรมให้แก่ นักศึกษาพยาบาล ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ศึกษาค้นคว้า เอกสารและงานวิจัยทั้งในส่วนของจริยธรรมและกิจกรรมนักศึกษา และจะนำเสนอสาระสำคัญของ การศึกษาครั้งนี้ ตามลำดับดังนี้

1. ความหมายและองค์ประกอบของจริยธรรม
2. แนวคิดและทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม
3. องค์ประกอบจริยธรรมแห่งวิชาชีพพยาบาล
4. คุณลักษณะที่จำเป็นสำหรับพยาบาล
5. ความสัมพันธ์ของจริยธรรมกับหลักสูตรและกิจกรรมนักศึกษา
6. กิจกรรมนักศึกษา
7. วัตถุประสงค์ของกิจกรรมนักศึกษา
8. ประเภทของกิจกรรมนักศึกษา
9. วิธีการจัดกิจกรรมนักศึกษา
10. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความหมายของจริยธรรม

นักทฤษฎีและนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของคำว่า "จริยธรรม" ไว้ดังนี้
 ชีระพร อูรรณโณ (2526) กล่าวว่า จริยธรรมหมายถึง ระบบของกฎเกณฑ์ที่ใช้ในการจำแนกการกระทำที่ดีจากการกระทำที่ชั่ว การกระทำที่ถูกต้องจากการกระทำที่ผิดและการกระทำที่ควรจากการกระทำที่ไม่ควร

ภิญญา คุสกุล (2528) ได้กำหนดความหมายของจริยธรรมเป็น 2 นัย คือ

1. จริยธรรมเป็นหลักการและเหตุผลที่พิจารณาเกี่ยวกับการกระทำ การพิจารณาตัดสินและการตัดสินใจ
2. จริยธรรมเป็นพฤติกรรมหรือการกระทำ เป็นการตัดสินใจ การพิจารณาตัดสินเป็นคุณธรรมทางจริยธรรมที่มีพื้นฐานอยู่บนการกระทำ และเจตคติที่สามารถสังเกตเห็นได้

สิวลี ศิริไล (2528) กล่าวว่า จริยธรรม หมายถึง กฎเกณฑ์ของความประพฤติที่มนุษย์ควรประพฤติให้สัมพันธ์กับที่ได้ชื่อว่าเป็นมนุษย์ซึ่งเป็นผู้ที่มีเหตุผล มีความคิดและสติปัญญา ความหมายของจริยธรรมจึงครอบคลุมการกระทำของมนุษย์ทุกคน

พรหมทิพย์ ศิริวรรณบุศย์ (2529) กล่าวว่า จริยธรรมเป็นข้อกำหนดของสังคมในลักษณะที่อาจเป็นมาตรฐานหรือกฎเกณฑ์ที่บุคคลในสังคมนั้นเห็นว่าควรว่าถูกว่าดี ที่จะปฏิบัติในฐานะสมาชิกของสังคม

ประกาศรี สีหอำไพ (2527) กล่าวว่า จริยธรรม หมายถึง หลักความประพฤติที่อบรม กิริยาและปลูกฝังลักษณะนิสัย ให้อยู่ในครรลองของคุณธรรมหรือศีลธรรม คุณค่าทางจริยธรรมชี้ให้เห็นความเจริญอกงามในการดำรงชีวิต อย่างมีระเบียบแบบแผนตามวัฒนธรรมของบุคคลที่มีลักษณะทางจิตใจที่ดีงาม อยู่ในสภาพแวดล้อมที่น้อมนำให้บุคคลมุ่งกระทำความดี ละเว้นความชั่ว มีแนวทางความประพฤติอยู่ในเรื่องของความดี ความถูกต้อง ความควรในการปฏิบัติตนเพื่ออยู่ในสังคมได้อย่างสงบเรียบร้อยและเป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น มีคุณธรรมและมีวินัยธรรมที่จะสร้างความสัมพันธ์อันดี โดยมีส่วนที่จะใช้สิทธิและหน้าที่ของตนตามค่านิยมที่พึงประสงค์

พระธรรมญาณมุนี (2534) กล่าวว่า จริยธรรม หมายถึง การปฏิบัติจิตทำทั้งหลายที่เป็นไปเพื่อเป็นจุดเริ่มต้น ความประณีต ความบริสุทธิ์ ความมั่นคงของความเป็นมนุษย์ เช่น ความเมตตา ความเสียสละ ความไม่ถือโกรธ และความสามัคคี เป็นต้น

Good (1973) กล่าวว่า จริยธรรม หมายถึง การปรับพฤติกรรมให้เข้ากับกฎเกณฑ์หรือมาตรฐานของความประพฤติที่ถูกต้องหรือดีงาม

Kohlberg (1976) กล่าวว่า จริยธรรม คือความรู้สึกผิดชอบชั่วดีเป็นเกณฑ์และมาตรฐานของความประพฤติในสังคม ซึ่งบุคคลจะพัฒนาขึ้นจนกระทั่งมีพฤติกรรมเป็นของตนเอง ผลของการกระทำพฤติกรรมนั้นจะเป็นเครื่องตัดสินว่า การกระทำนั้นผิดหรือถูก โดยแต่ละระดับของพัฒนาการทางจริยธรรมจะมีเกณฑ์ในการตัดสินของสังคมนั้น ๆ

Bandura (1977) กล่าวว่า จริยธรรม คือ กฎสำหรับการประเมินพฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้

Rest (1977) กล่าวว่า จริยธรรมเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับความยุติธรรมในสังคม จะเกิดขึ้นในขณะที่บุคคลมีปฏิสัมพันธ์กัน แต่ไม่เกี่ยวข้องกับคุณค่าส่วนตัวของบุคคลแต่ละคน ซึ่งไม่ส่งผลไปกระทบต่อผู้อื่น

จากความหมายของจริยธรรมที่กล่าวมาแล้ว สรุปได้ว่า จริยธรรม เป็นหลักการของความประพฤติของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการกระทำ การพิจารณาและการตัดสินใจด้วยความคิดและสติปัญญา ตามค่านิยมที่พึงประสงค์ของสังคมนั้น ๆ

องค์ประกอบของจริยธรรม

Brown (1965) และ Hoffman (1979) ได้จำแนกองค์ประกอบของจริยธรรมเป็น 3 ประการในแนวเดียวกัน ดังนี้คือ

1. ด้านความรู้ (Knowledge) ได้แก่ ความรู้ทางจริยธรรม ค่านิยมทางจริยธรรม การใช้เหตุผลทางจริยธรรม กระบวนการคิดและการประเมินคุณค่าพฤติกรรมจริยธรรม
2. ด้านอารมณ์ ความรู้สึก (Feeling) หมายถึง ความรู้สึกหรือปฏิกิริยาที่มีต่อพฤติกรรมทางจริยธรรม ได้แก่ ความรู้สึกทางจริยธรรม ทศนคติทางจริยธรรม
3. ด้านความประพฤติ (Conduct) หมายถึง พฤติกรรมภายนอกที่แสดงให้ปรากฏในสภาพการณ์ต่าง ๆ ได้แก่ ความประพฤติทางจริยธรรม พฤติกรรมทางจริยธรรม

ส่วนคณะกรรมการโครงการศึกษาจริยธรรมไทย (กรมวิชาการ, 2527) และสิวลีศิริไล (2528) ได้จำแนกองค์ประกอบของจริยธรรมไว้ 3 ประการ และให้ความหมายแตกต่างจาก Brown และ Hoffman บางส่วนดังนี้

1. ส่วนประกอบด้านความรู้ (Moral Reasoning) คือ ความเข้าใจในเหตุผลของความถูกต้องดีงาม ความสามารถในการตัดสินใจแยกความถูกต้องออกจากความไม่ถูกต้องด้วยการคิด
2. ส่วนประกอบทางด้านอารมณ์ ความรู้สึก (Moral Attitude and Belief) คือ ความพึงพอใจ เลื่อมใสศรัทธา เกิดความนิยมยินดีที่จะนำจริยธรรมไปเป็นแนวประพฤติปฏิบัติ
3. ส่วนประกอบทางด้านพฤติกรรมแสดงออก (Moral Conduct) คือ พฤติกรรมการกระทำที่บุคคลตัดสินใจจะกระทำถูกหรือผิดในสถานการณ์แวดล้อมต่าง ๆ เชื่อว่า อิทธิพลส่วนหนึ่งของการกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมแบบใด จะขึ้นอยู่กับส่วนประกอบทั้ง 2 ประการที่กล่าวข้างต้น และบางส่วนอาจขึ้นอยู่กับส่วนประกอบอื่น ๆ เช่น ลักษณะทางจิตวิทยาและความรุนแรงของสถานการณ์ที่ผู้รับบุคคลนั้นอีกด้วย

นอกจากนี้ ดวงเดือน นันทมนาวิน (2524) ยังได้จำแนกองค์ประกอบทางจริยธรรมออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่

1. ความรู้เชิงจริยธรรม หมายถึง การมีความรู้ในสิ่งของของค่านิยมอันดีว่าการกระทำชนิดใดควรกระทำและการกระทำใดเลวควรงดกระทำ ลักษณะและพฤติกรรมประเภทใดเหมาะสมหรือไม่เหมาะสม มากน้อยเพียงใด ปริมาณความรู้เชิงจริยธรรมหรือความรู้เกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมขึ้นอยู่กับอายุ ระดับการศึกษา และพัฒนาการทางสติปัญญาของบุคคลด้วย
2. ทศคติเชิงจริยธรรม คือ ความรู้สึกของบุคคลเกี่ยวกับลักษณะหรือพฤติกรรมเชิงจริยธรรมต่าง ๆ ว่าตนชอบหรือไม่ชอบลักษณะนั้นเพียงใด ทศคติเชิงจริยธรรมของบุคคล ส่วนมากจะสอดคล้องกับค่านิยมในสิ่งค่านั้น ๆ แต่บุคคลบางคนในสภาพการณ์ปกติ อาจมีทศคติแตกต่างไปจากค่านิยมของสังคมก็ได้ ทศคติเชิงจริยธรรมของบุคคลนั้นมีความหมายกว้างกว่าความรู้เชิงจริยธรรมของบุคคล เพราะทศคตินั้นรวมทั้งความรู้และความรู้สึกในเรื่องนั้น ๆ เข้าด้วยกัน
3. เหตุผลเชิงจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลใช้เหตุผลในการเลือกที่จะกระทำหรือเลือกที่จะไม่กระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง เหตุผลที่กล่าวถึงนี้จะแสดงให้เห็นถึงเหตุจูงใจที่อยู่เบื้องหลังการกระทำต่าง ๆ ของบุคคล บุคคลจะใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมเป็นสิ่งตัดสินการกระทำต่าง ๆ ดังนั้นจึงถือว่าเหตุผลเชิงจริยธรรมเป็นต้นเหตุของพฤติกรรมของบุคคล
4. พฤติกรรมเชิงจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลแสดงพฤติกรรมที่สังคมนิยมชมชอบ หรืองดเว้นการแสดงพฤติกรรมที่ฝ่าฝืนกฎเกณฑ์ หรือค่านิยมในสิ่งค่านั้น พฤติกรรมเชิงจริยธรรมเป็นสิ่งที่สังคมให้ความสำคัญมากกว่าด้านอื่น ๆ ทั้งนี้เพราะการกระทำในทางที่ดีและเลวของบุคคลนั้น ส่งผลโดยตรงต่อความผาสุกและความทุกข์ของสังคม

องค์ประกอบของจริยธรรมเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้ด้วยการที่บุคคลแต่ละคนได้รับการปลูกฝัง การถ่ายทอดความรู้ ตลอดจนได้เห็นแบบอย่างของจริยธรรม มีการฝึกฝนและปฏิบัติสม่ำเสมอ เป็นนิสัย ดังนั้นองค์ประกอบทางจริยธรรมนี้จะต้องกระทำให้เกิดขึ้นกับนักศึกษาระดับ

แนวคิดและทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม

แนวความคิดทางจริยธรรมนั้นแตกต่างกันไปตามความเชื่อของบุคคล ที่จะให้ความสำคัญ กับสิ่งที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางจริยธรรม จึงทำให้เกิดทฤษฎีทางจริยธรรมหลากหลายออกไปดังนี้

1. ทฤษฎีจิตวิเคราะห์

Freud เป็นนักจิตวิทยาคนสำคัญของกลุ่มทฤษฎีจิตวิเคราะห์ เจลิมเกียรตี ผิวนวน (2526) จึงได้วิเคราะห์จริยศาสตร์ตามแนวทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของ Freud ไว้ว่า "พื้นฐานของ จริยศาสตร์แบบ Freud ก็คือ ลักษณะสุขนิยมทางจิตวิทยา (Psychological Hedonism) ที่แต่ละคนมุ่งสร้าง ความพึงพอใจแก่ตนเอง ภายใต้เงื่อนไขของมโนธรรมส่วนตัวและการสะกดขยับยั้ง ของชนบทรรมนิยมทางวัฒนธรรม"

นักจิตวิทยาในกลุ่มจิตวิเคราะห์ เชื่อว่า ทารกเกิดมาพร้อมกับสัญชาตญาณพื้นฐาน 2 ประการ คือ สัญชาตญาณแห่งชีวิต (Eros) และสัญชาตญาณแห่งความตาย (Thanatos) ซึ่งเป็น แหล่งก่อให้เกิดพลังงานทางจิตและจะกระจายกันทำงานในระบบของบุคลิกภาพ 3 ระบบ คือ กิเลส (Id) อีตตา (Ego) และความสำนึกผิด (Super Ego) ระบบบุคลิกทั้งสามนี้จะพัฒนาตามขั้นตอน กิเลสเป็นระบบที่คิดตัวทารกมาตั้งแต่เกิด โดยมีหน้าที่หลักคือใช้พลังงานทางจิตไปในการ ตอบสนองความต้องการให้กับตนเองได้เสมอไป อีตตาจะพัฒนาขึ้นมาเพื่อทำหน้าที่ในการคิดและ วางแผนตอบสนองความต้องการทางกิเลส โดยการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมที่เป็นจริง พัฒนาการทางจริยธรรมของเด็กเริ่มจากช่วงที่เด็กพัฒนาอีตตา ในช่วงนี้เด็กต้องการพึ่งพาพ่อแม่ มาก จริยธรรมจะได้รับการปลูกฝังและอบรมจากผู้ใกล้ชิดเป็นสำคัญ โดยอาศัยกระบวนการให้ รางวัลและการลงโทษเป็นเครื่องมือในการอบรม จริยธรรมได้รับการสร้างและพัฒนาขึ้นในระบบ ความสำนึกผิด โดยเด็กจะกระทำตามอย่าง (Identification) รับเอาบุคลิกลักษณะบางอย่าง ของพ่อแม่ที่อยู่ใกล้ชิดมาไว้เป็นของตนเอง ระบบที่ใช้ตัดสินว่าสิ่งใดถูกผิดและจะเสนอแนวทาง ต่าง ๆ ในเชิงอุดมคติมากกว่าความจริง เพื่อความสมบูรณ์มากกว่าความพอใจ ระบบนี้ประกอบด้วยระบบย่อย 2 ระบบ คือ ตัวคุณธรรม (Ego Ideal) เป็นระบบที่เด็กจดจำการกระทำที่

พ่อแม่บอกว่าไม่ดี และไม่ควรกระทำไว้ ระบบฮอว์ทิงทั้งสองระบบนี้จะคอยควบคุมการกระทำของเด็กจนเป็นผู้ใหญ่ เมื่อใดที่บุคคลทำในสิ่งที่ขัดต่อนุธรรมก็จะให้รางวัล ให้เกิดความภาคภูมิใจตนเอง แต่เมื่อใดที่บุคคลทำในสิ่งที่ไม่ดี มโนธรรมก็จะลงโทษทำให้บุคคลสำนึกผิดขึ้นมา

กล่าวโดยสรุปตามแนวความคิดของ Freud ได้ว่าจริยธรรมสร้างและพัฒนาขึ้นในคน โดยกระบวนการถอดแบบจากการอบรมเลี้ยงดูมาแต่เยาว์วัย ทำให้เด็กถอดแบบบุคลิกภาพ ค่านิยม และมาตรฐานจริยธรรมในสังคมไว้ จนที่สุดจะยอมรับกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ในสังคมเป็นหลักปฏิบัติของตนโดยอัตโนมัติ (Freud, 1949)

2. ทฤษฎีพัฒนาการทางปัญญา

นักจิตวิทยาที่ศึกษาจริยธรรมตามแนวทฤษฎีนี้ที่ควรกล่าวถึงคือ Piaget และ Kohlberg นักจิตวิทยาในกลุ่มนี้จะมีความเชื่อพื้นฐานดังนี้ คือ

1. พัฒนาการทางจริยธรรมของบุคคลจะพัฒนาไปตามลำดับขั้น โดยเริ่มจากขั้นต่ำสุดไปยังขั้นสูงสุด และจะก้าวหน้าไปที่ละขั้น ไม่มีการย้อนกลับหรือข้ามขั้น

2. พัฒนาการทางจริยธรรมมีความเป็นสากล

3. พัฒนาการทางจริยธรรมเป็นกระบวนการปฏิสัมพันธ์ (Interaction)

ระหว่างพัฒนาการของมนุษย์กับการเรียนรู้ทางสังคม

4. พัฒนาการทางจริยธรรมมีความสัมพันธ์กับพัฒนาการทางปัญญา (Kohlberg, 1971)

Piaget มีความคิดว่า พัฒนาการทางจริยธรรมของมนุษย์นั้น ขึ้นอยู่กับความฉลาดในการที่จะรับรู้กฎเกณฑ์และลักษณะต่าง ๆ ของสังคม Piaget พบว่า เด็กจะพัฒนาทางสติปัญญาได้ถึงขั้นสูงสุดเมื่ออายุประมาณ 8-10 ปี เขาจึงเชื่อว่าพัฒนาการทางจริยธรรมของเด็กจะบรรลุขั้นสูงสุดได้เมื่ออายุ 8-10 ปี และเขาได้แบ่งขั้นพัฒนาการทางจริยธรรมของมนุษย์ไว้ 3 ขั้น สรุปเป็นประเด็นสำคัญได้ดังนี้คือ

1. ขั้นก่อนจริยธรรม เป็นขั้นที่เด็กจะเชื่อฟังทำตามคำสั่งคนอื่นอย่างไม่มีเงื่อนไข ขั้นนี้เริ่มตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 2 ขวบ เด็กจะพยายามทำตามอย่างคนอื่นจะแสดงความเคารพเชื่อฟัง และทำตามคำสั่งของบิดามารดา โดยไม่มีข้อโต้แย้งใด ๆ และมองจริยธรรมในแง่ปริมาณของความเสียหาย

2. **ขั้นหาค่าสิ่ง** เป็นขั้นที่เด็กจะปฏิบัติตามกฎต่าง ๆ เด็กจะมองจริยธรรมได้ลึกซึ้งกว่าขั้นแรก เปลี่ยนความคิดจากการตัดสินใจแบบเด็กมาเป็นการคิดที่ซับซ้อนมากขึ้น มองจริยธรรมในแง่ของเจตนากระทำมากกว่าจะมองในแง่ของปริมาณความเสียหาย
3. **ขั้นยึดหลักแห่งตน** ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของตนเอง เด็กจะมีพัฒนาการในใจเขาสำหรับเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของตนเองรู้จักรับผิดชอบในพฤติกรรมของเขา

ส่วน Kohlberg ได้ศึกษาจริยธรรมตามแนวทฤษฎีของ Piaget และพบว่าพัฒนาการทางจริยธรรมของมนุษย์นั้น ส่วนมากมิได้บรรลุจุดสมบูรณ์ในบุคคลอายุ 10 ปี แต่มนุษย์ในสภาพปกติจะมีพัฒนาการทางจริยธรรมอีกหลายขั้นตอนจากอายุ 11 ปี ถึง 25 ปี Kohlberg เชื่อว่าการบรรลุภาวะเชิงจริยธรรมของบุคคลนั้นจะแสดงออกทางการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม ซึ่งเหตุผลเชิงจริยธรรมนี้ไม่ขึ้นกับกฎเกณฑ์ของสังคมใดสังคมหนึ่ง โดยเฉพาะเหตุผลเชิงจริยธรรมไม่ใช้การประเมินค่าการกระทำไปในทำนองว่า "ดี" หรือ "เลว" และการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมย่อมแสดงให้เห็นความเจริญทางจิตใจของบุคคลอย่างมีแบบแผน Kohlberg ได้แบ่งขั้นพัฒนาการทางจริยธรรมโดยใช้การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมออกเป็น 6 ขั้น จัดเป็น 3 ระดับ และแต่ละระดับยังมีพัฒนาการเป็นขั้นต่อเนื่องกันไป ดังนี้คือ

ระดับที่ 1 ระดับก่อนกฎเกณฑ์ (Preconventional Level) ในระดับนี้การตัดสินใจเลือกกระทำจะคำนึงถึงประโยชน์ของตนเอง โดยไม่คำนึงถึงผลที่จะเกิดแก่ผู้อื่น โดยแบ่งเป็น 2 ขั้น ได้แก่

ขั้นที่ 1 คือ การมุ่งที่จะหลบหลีกมิให้ตนเองโดนลงโทษทางกาย เพราะกลัวความเจ็บปวดที่จะได้รับ และยอมทำตามคำสั่งของผู้ใหญ่ เพราะเป็นผู้ที่มีอำนาจทางกายเหนือตน

ขั้นที่ 2 คำนึงถึงตนเอง เลือกที่จะกระทำในสิ่งซึ่งนำความพอใจมาสู่ตน เริ่มรู้จักการแลกเปลี่ยนกันแบบเด็ก ๆ

ระดับที่ 2 ระดับกฎเกณฑ์ (Conventional Level) หมายถึงการกระทำตามกฎเกณฑ์ของกลุ่มย่อย ๆ ของตน หรือทำตามกฎหมายและศาสนา บุคคลที่มีจริยธรรมในระดับนี้ แบ่งเป็น 2 ขั้น คือ

ขั้นที่ 3 บุคคลยังไม่เป็นตัวของตัวเอง ชอบคล้อยตามการชักจูงของผู้อื่นโดยเฉพาะเพื่อน การดำรงชีวิตยังขึ้นอยู่กับความคาดหวังของผู้อื่น พยายามที่จะดำรงรักษาไว้ ซึ่งสัมพันธ์กับความไว้วางใจ ความซื่อสัตย์และความกตัญญู

ขั้นที่ 4 บุคคลมีความรู้สึกถึงบทบาทหน้าที่ของตนในฐานะที่เป็นหน่วยหนึ่งในสังคมของตน จึงถือว่าตนมีหน้าที่ทำตามกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่สังคมของตนกำหนด หรือคาดหวัง

ระดับที่ 3 ระดับเหนือกฎเกณฑ์ (Postconventional Level) หมายถึง การตัดสินใจขัดแย้งต่าง ๆ ด้วยการนำมาคิดหรือตรึกตรอง ซึ่งใจโดยตนเองแล้วตัดสินใจไปตาม แต่จะเห็นความสำคัญของสิ่งใดมากกว่ากัน ในระดับนี้แบ่งเป็น 2 ขั้น คือ

ขั้นที่ 5 เห็นความสำคัญของคนหมู่มาก ไม่ทำตนให้ขัดต่อสิทธิอันพึงมีพึงได้ของผู้อื่น สามารถควบคุมบังคับตนเองได้

ขั้นที่ 6 เป็นขั้นสูงสุดแสดงถึงการมีความรู้สากลเหนือกฎเกณฑ์ในสังคมของตน และการมีความซื่อสัตย์ทางจริยธรรม เพื่อจุดมุ่งหมายในอันปล้ำอันเป็นอุดมคติ

นอกจากนี้ Kohlberg ยังเชื่อว่าพัฒนาการทางการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมนั้นเป็นไปตามระดับขั้น ตั้งแต่ขั้นที่ 1 ถึงขั้นที่ 6 จะพัฒนาข้ามขั้นไม่ได้ เพราะการใช้เหตุผลในขั้นที่สูงกว่าขั้นต่อไปจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อสามารถใช้เหตุผลในขั้นที่ต่ำกว่าได้แล้ว อย่างไรก็ตามมนุษย์ทุกคนไม่จำเป็นจะต้องมีพัฒนาการทางจริยธรรมไปจนถึงขั้นที่ 6 แต่อาจหยุดชะงักอยู่ในขั้นใดขั้นหนึ่งที่ต่ำกว่าก็ได้ (ดวงเดือน พันชนวนวิน, 2524)

สำหรับการจัดลำดับพัฒนาการทางจริยธรรมของคนไทย คณะกรรมการโครงการศึกษาจริยธรรมไทยได้ประชุมปรึกษาและสรุปค่านิยมจริยธรรมตามแนวปรัชญาและวัฒนธรรมไทย ออกเป็น 4 ระดับ ดังนี้

ระดับที่ 1 การกระทำหรือไม่กระทำสิ่งใด เพื่อผลประโยชน์บางประการของตนหรือเพื่ออวดตา

ระดับที่ 2 การกระทำหรือไม่กระทำสิ่งใด เพื่อผู้อื่นในสังคมแคบ ๆ เช่น ญาติพี่น้อง เพื่อนสนิท

ระดับที่ 3 การกระทำหรือไม่กระทำสิ่งใด เพื่อประโยชน์ของสังคมส่วนใหญ่ เช่น ชุมชนประเทศชาติหรือมนุษยชาติ

ระดับที่ 4 การกระทำหรือไม่กระทำสิ่งใด เพื่อความถูกต้องดีงาม อันเป็นอุดมคติหรืออุดมการณ์ในจิตใจ ที่เรียกว่า ทำความดีเพราะอยากทำ หรือทำเพื่อความดี (สงบบ ลักษณะ, 2524)

3. ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม

ทฤษฎีนี้เสนอโดย Bandura ซึ่งมีแนวคิดพื้นฐานที่ว่า จริยธรรมเป็นความเข้าใจเกี่ยวกับกฎเกณฑ์สำหรับการประเมินความถูกต้องของพฤติกรรม การเรียนรู้ดังกล่าวมี 3 ส่วน ได้แก่ ประสบการณ์ตรงของบุคคล การสังเกตจากผู้อื่น และการฟังคำบอกเล่าหรืออ่านบันทึกของผู้อื่น ซึ่งองค์ประกอบที่จะประกอบการศึกษาการกระทำหรือพฤติกรรมของบุคคล คือความเข้าใจและความเชื่อในความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมและผลของการกระทำนั้น ๆ (อาภรณ์ พุกกะมาน, 2528)

ชัยพร วิชชาวุธ (2526) ได้กล่าวถึง ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมว่าการเกิดจริยธรรมนั้นเป็นผลของสังคมประกิด เป็นผลของการซึมซาบและเป็นผลของการถอดแบบโดยแยกพิจารณาการเกิดจริยธรรมออกเป็น 4 ประการด้วยกัน คือ

1. สิ่งที่เราเรียนรู้ คือ ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งต่าง ๆ ความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์กับเหตุการณ์ ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกับผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำเมื่อมนุษย์เรียนรู้สิ่งเหล่านี้ก็จะกลายเป็นความเชื่อมั่นที่มีผลในการควบคุมพฤติกรรมมนุษย์เมื่อประสบเหตุการณ์หนึ่งมนุษย์ก็มีความคาดหวัง (Expectancy)
2. วิธีการเรียนรู้ การเรียนรู้เกิดจากประสบการณ์ตรงที่เกิดขึ้นโดยตนเองหรือเกิดจากการสังเกตพฤติกรรมหรือผลกรรมของผู้อื่น และจากการอ่านสิ่งที่ผู้อื่นบันทึกไว้ด้วยวิธีการเรียนรู้หลายรูปแบบ ทำให้มนุษย์เรียนรู้ได้อย่างกว้างขวางและรวดเร็ว
3. ความเชื่อ ผลของการเรียนรู้ของมนุษย์จะพัฒนาเป็นความเชื่อ ความเชื่อของมนุษย์มีบทบาทในการกำหนดพฤติกรรมของมนุษย์ จะเห็นได้จากตัวอย่าง การยอมอดทนต่อความทุกข์ยากลำบากด้วยความเชื่อว่า จะทำให้มีความสุขในอนาคต
4. การควบคุมพฤติกรรมด้วยความคิด มนุษย์สามารถคิดในเชิงประเมินว่าพฤติกรรมหนึ่ง ๆ จะทำให้เกิดผลกระทบอะไรบ้าง และผลกระทบต่าง ๆ มีความน่าปรารถนามากน้อยเพียงใด การคิดในเชิงประเมินจะนำไปสู่การตัดสินใจที่จะทำหรือไม่ทำพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่ง และนำไปสู่การบังคับตนเองให้ประพฤติปฏิบัติตามที่ตนตั้งใจไว้

4. ทฤษฎีการเรียนรู้เงื่อนไขผลกรรม

ทฤษฎีนี้เสนอโดย Skinner (1953) นักจิตวิทยาชาวอเมริกันซึ่งสามารถสรุปสาระสำคัญได้ว่า มนุษย์ไม่มีเสรีภาพแต่ประการใด เพราะพฤติกรรมของมนุษย์จะถูกควบคุมด้วยเงื่อนไขแห่งการเสริมแรง และเงื่อนไขแห่งการลงโทษ เงื่อนไขทั้ง 2 อย่างนี้ จะเป็นผลมาจากการกระทำของตนเอง ผลการกระทำของคนเราก็มักจะได้รับจะเป็น 2 ลักษณะคือ ผลการกระทำที่ทำให้เกิดความพึงพอใจ ซึ่งจะทำหน้าที่เป็นแรงเสริมให้กับการกระทำนั้นมีต่อไป และผลการกระทำที่ทำให้ไม่พึงพอใจ จะเป็นตัวทำให้คนเรากะทำพฤติกรรมเช่นนั้นลดลงหรือหยุดไปในที่สุด

ดังนั้น การควบคุมพฤติกรรมของตนเองของมนุษย์ ตามทฤษฎีการเรียนรู้เงื่อนไขผลกรรม กระทำได้ดังนี้

1. ถ้ามีความมุ่งหมายให้มนุษย์ปฏิบัติตนเองตามจริยธรรมที่พึงประสงค์ เราควรให้การเสริมแรงในทางบวก เช่น การยกย่องชมเชย การให้รางวัล ให้ความก้าวหน้าของชีวิต เป็นต้น
2. ถ้ามีความมุ่งหมายให้มนุษย์ควบคุมตนเอง โดยลดการกระทำที่สังคมไม่พึงประสงค์ลง ก็จะต้องให้ผลกรรมทางลบ เช่น การลงโทษ การดำเนินคดี ตัดรายได้อื่นๆ ปรับไหม จำคุก ลดสถานภาพทางสังคม เป็นต้น

5. ทฤษฎีการกระทำจูงใจ

ทฤษฎีนี้เสนอโดย Raths และคณะ ซึ่งสามารถสรุปสาระสำคัญได้ว่า การทำค่านิยมให้กระทำนั้น คือ กระบวนการที่บุคคลสามารถเลือกค่านิยมโดยอาศัยความรู้สึกและการวิเคราะห์พฤติกรรมว่าจะเลือกแสดงพฤติกรรมอย่างไร เมื่ออยู่ในภาวะที่ต้องเลือกและช่วยในการกำหนดว่าการเลือกพฤติกรรม เช่นนั้นมีเหตุผลหรือไม่ หรือเป็นผลของการวางเงื่อนไขในครั้งก่อน ๆ (Steele and Harmon, 1979) เพราะการทำค่านิยมให้กระทำนี้เป็นแนวความคิดในกลุ่มมนุษยนิยมที่มองว่าค่านิยมเป็นตัวชี้นำพฤติกรรม บุคคลจะสามารถตัดสินใจเลือกสิ่งที่มีความหมายและมีคุณค่าสำหรับตน ถ้าผู้นั้นมีค่านิยมประจำตัวอย่างเด่นชัด (พรณี ช.เจนจิต, 2528) ซึ่งเกณฑ์ในการตัดสินใจความกระทำของบุคคลมี 7 ขั้นตอนดังนี้

1. บุคคลเลือกกระทำอย่างอิสระเสรี ไม่มีการบังคับ
2. บุคคลเลือกจากทางเลือกหลาย ๆ ทาง
3. บุคคลเลือกจากการพิจารณาผลของทางเลือกแต่ละทางแล้ว

4. บุคคลมีความยินดีและภูมิใจในการเลือกกระทำสิ่งนั้น
5. บุคคลอื่นยื่น การตัดสินใจเลือกของตนอย่างเปิดเผย
6. บุคคลกระทำตามที่ตนตัดสินใจเลือกและชักชวนผู้อื่นเมื่อมีโอกาส
7. บุคคลกระทำพฤติกรรมนั้นเป็นประจำ แม้ว่าผู้อื่นจะไม่ทำตาม (อาภรณ์

พุกกะมาน, 2528)

องค์ประกอบจริยธรรมแห่งวิชาชีพพยาบาล

วิชาชีพพยาบาลเป็นวิชาชีพที่ให้บริการแก่สังคม ดังนั้นผู้ประกอบวิชาชีพนี้จะต้องมีความรู้ความสามารถทางการพยาบาลควบคู่ไปกับคุณธรรมจริยธรรม ตามแนวความคิด ความเชื่อ ซึ่งจะกำหนดเป็นหลักเกณฑ์ในหลาย ๆ ลักษณะพอประมวลได้ดังนี้

1. ปรัชญาการพยาบาล

Leddy และ Pepper (1985) กล่าวว่า ปรัชญาการพยาบาล หมายถึง ความเข้าใจเหตุผลสุดท้ายและสัมพันธ์ภาพระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม ความสามารถในการพยาบาลด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์และการเชื่อมโยงระบบความเชื่อส่วนตัวที่เกี่ยวกับมนุษย์ สิ่งแวดล้อม สุขภาพและการพยาบาล รวมเข้าไว้เป็นกระบวนการพยาบาล

ดังนั้นปรัชญาการพยาบาล จึงเป็นสิ่งสำคัญสำหรับวิชาชีพ ซึ่งทำให้พยาบาลยึดเป็นแนวทางในการปฏิบัติ ปรัชญาการพยาบาลนั้นควรได้มาจากการแสวงหาคำตอบให้แก่คำถามที่ว่า ทำอย่างไรจึงจะสามารถให้บริการพยาบาลที่ดีที่สุดแก่สังคมได้ การปฏิบัติงานในระดับวิชาชีพจะต้องคำนึงถึงความสำคัญทางด้านจริยธรรมของผู้ปฏิบัติควบคู่ไปกับประสิทธิภาพของงานที่ปฏิบัติ ดังนั้น ปรัชญาการพยาบาลในประเทศไทยจึงปรากฏแนวความคิดด้านจริยธรรมอย่างชัดเจน ทั้งปรัชญาการศึกษาพยาบาลและปรัชญาฝ่ายบริการพยาบาล

2. จรรยาบรรณของวิชาชีพพยาบาล

จรรยาบรรณพยาบาล หมายถึง ความประพฤติที่ควรประพฤติและการประพฤติที่ถูกต้องสมควร หรือการประพฤติที่เคารพยึดถือในหลักจริยธรรม ในการประกอบวิชาชีพการพยาบาล (ละอ อุดาทกร, 2530) ส่วนรัตนา ทองสวัสดิ์ (2531) ได้ให้ความหมายของจริยธรรมเชิงจรรยาว่า เป็นกฎระเบียบซึ่งระบุไว้อย่างชัดเจนว่า การกระทำใดที่ถูกต้องดีงาม หรือการกระทำ

ใดที่ผิดหรือซ้ำร้ายส่วนใหญ่จะมีการบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรหรือตีพิมพ์เป็นจรรยาบรรณของสมาคมวิชาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับสวัสดี ศรีโร (2530) ที่กล่าวถึงจรรยาบรรณตามคำอธิบายในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานไว้ว่า เป็นประมวลความประพฤติกู้ประคบอาชีพการงานแต่ละอย่างกำหนดขึ้นเพื่อรักษาและส่งเสริมเกียรติคุณ ชื่อเสียง และฐานะของสมาชิก อาจเขียนเป็นลายลักษณ์อักษรหรือไม่ก็ได้ จรรยาบรรณจึงเป็นหลักความประพฤติของบุคคลในแต่ละกลุ่มอาชีพ เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจให้มีคุณธรรมและจริยธรรม

สมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย เป็นองค์กรวิชาชีพซึ่งก่อตั้งขึ้นโดยมีจุดมุ่งหมายที่จะดำรงไว้ซึ่งเอกลักษณ์และมาตรฐานของวิชาชีพให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมและส่วนรวมมากที่สุด จึงได้กำหนดจรรยาวิชาชีพพยาบาลไว้ดังนี้

จรรยาบรรณวิชาชีพการพยาบาล

ของสมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2528

จรรยาบรรณวิชาชีพการพยาบาลต่อประชาชน

1. พึงประกอบวิชาชีพด้วยความมีสติ ตระหนักในคุณค่าและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์
2. ปฏิบัติต่อประชาชนด้วยความเสมอภาคในสิทธิมนุษยชน โดยไม่คำนึงถึงเชื้อชาติ

ศาสนา และสถานภาพของบุคคล

3. ละเว้นการปฏิบัติที่มีอคติ และการใช้อำนาจหน้าที่เพื่อประโยชน์ส่วนตน
4. พึงเก็บรักษาเรื่องส่วนตัวของผู้รับบริการไว้เป็นความลับ เว้นแต่ด้วยความยินยอม

ของผู้นั้น หรือเมื่อต้องปฏิบัติตามกฎหมาย

5. พึงปฏิบัติหน้าที่โดยใช้ความรู้ความสามารถอย่างเต็มที่ ในการวินิจฉัยและแก้ปัญหา
6. พึงปกป้องภัยอันตรายอันจะมีผลต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน

จรรยาบรรณวิชาชีพการพยาบาลต่อสังคมและประเทศชาติ

1. พึงประกอบกิจแห่งวิชาชีพให้สอดคล้องกับนโยบายอันถึงประโยชน์แก่สาธารณชน
2. พึงรับผิดชอบร่วมกับประชาชนในการริเริ่ม สนับสนุนกิจกรรมที่ก่อให้เกิดสันติสุข

และยกระดับคุณภาพชีวิต

3. พึงอนุรักษ์และส่งเสริมศิลปและวัฒนธรรมประจำชาติ

4. หวังประกอบวิชาชีพโดยมุ่งส่งเสริมความมั่นคงของชาติ ศาสนา และสถาบันกษัตริย์

จรรยาบรรณวิชาชีพการพยาบาลต่อวิชาชีพ

1. หวังตระหนักและถือปฏิบัติในหน้าที่ความรับผิดชอบตามหลักการแห่งวิชาชีพการพยาบาล
2. พัฒนาความรู้และวิธปฏิบัติให้ได้มาตรฐานแห่งวิชาชีพ
3. หวังศรัทธา สนิบสนุน และให้ความร่วมมือในกิจกรรมแห่งวิชาชีพ
4. หวังสร้างและดำรงไว้ซึ่งสิทธิอันชอบธรรมในการประกอบวิชาชีพการพยาบาล
5. หวังเผยแพร่ชื่อเสียงและคุณค่าแห่งวิชาชีพให้เป็นที่ปรากฏแก่สังคม

จรรยาบรรณวิชาชีพการพยาบาลต่อผู้ร่วมวิชาชีพและผู้ประกอบวิชาชีพอื่น

1. ให้เกียรติ เคารพในสิทธิและหน้าที่ของผู้ร่วมวิชาชีพและผู้อื่น
2. เห็นคุณค่าและยกย่องผู้มีความรู้ความสามารถในศาสตร์สาขาต่าง ๆ
3. หวังรักษาไว้ซึ่งความสัมพันธ์อันดีกับผู้ร่วมงานทั้งภายในและภายนอกวิชาชีพ
4. ยอมรับความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ และชักนำให้ประพฤติปฏิบัติในทางที่ถูกต้องควร
5. หวังอำนวยความสะดวก และให้ความร่วมมือแก่ผู้ร่วมงานในการปฏิบัติภารกิจอัน

ข้อบธรรม

6. ละเว้นการส่งเสริมหรือปกป้องผู้ประพฤตินิโคเพื่อผลประโยชน์แห่งตนหรือผู้กระทำ

การนั้น ๆ

จรรยาบรรณวิชาชีพการพยาบาลต่อตนเอง

1. ประพฤติตนและประกอบกิจแห่งวิชาชีพโดยถูกต้องตามกฎหมาย
2. ยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรมแห่งวิชาชีพ
3. ประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งในด้านการประกอบกิจแห่งวิชาชีพและ

ส่วนตัว

4. ใฝ่รู้ พัฒนาความคิดให้กว้าง และยอมรับการเปลี่ยนแปลง
5. ประกอบกิจแห่งวิชาชีพ ด้วยความเต็มใจและเต็มกำลังความสามารถ
6. ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความมีสติ รอบรู้ เชื่อมั่น และมีวิจารณาญาณอันรอบคอบ (ละอ

หตุทางกูร, 2530)

บทบัญญัติจรรยาพยาบาลสากล (1973)

จรรยาพยาบาลสากล คือ หลักจริยธรรมแห่งวิชาชีพที่บัญญัติขึ้นโดยองค์การสากลของวิชาชีพหรือสหภาพอาชานานาชาติ (International Council of Nursing) สำหรับพยาบาลทุกคนทั่วโลกถือถือเป็นหลักปฏิบัติ เป็นมาตรฐานสากลทางด้านจริยธรรมทางการพยาบาล บัญญัติจรรยาฉบับสากลของพยาบาลเป็นเพียงคำประกาศว่าด้วยหน้าที่ที่พึงกระทำและความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่โดยสังเขปของพยาบาลทั่วไปในโลก ในลักษณะที่สหภาพพยาบาลระหว่างประเทศเชื่อว่าถูกต้องสมควร เป็นสัจธรรม และสนับสนุนกฎบัตรขององค์การสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิมนุษยชนซึ่งประกาศในปี ค.ศ. 1948 รวมทั้งสนับสนุนบัญญัติจรรยาของวิชาชีพเวชกรรมระดับสากลฉบับแรก ซึ่งสมาคมแพทย์แห่งโลกได้ประกาศขึ้นในปี ค.ศ. 1949 บัญญัติจรรยาพยาบาลฉบับสากลนี้ แม้จะไม่มีผลบังคับเชิงกฎหมาย แต่เป็นเสมือนธรรมนูญที่พยาบาลส่วนใหญ่ในโลกร่วมกันบัญญัติขึ้นเพื่อนำวิชาชีพการพยาบาลไปสู่ความมีคุณภาพและคุณค่าสูงสุดร่วมกัน (ละออง หุดางกูร, 2530) สมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย ในฐานะสมาชิกขององค์การนี้ จึงได้ยึดถือบทบัญญัติจรรยาพยาบาลสากลเป็นแนวทางในการปฏิบัติวิชาชีพด้วย จรรยาบรรณนี้กำหนดไว้ดังนี้

บัญญัติจรรยาสำหรับพยาบาลของสหภาพอาชานานาชาติ

ฉบับแก้ไข ค.ศ. 1973

ความรับผิดชอบเบื้องต้นของพยาบาล มีองค์ประกอบ 4 ประการ คือ

การยกระดับสุขภาพอนามัย

การป้องกันความป่วยไข้

การฟื้นฟูสุขภาพของผู้ป่วย

การช่วยบรรเทาความทุกข์ทรมาน

ความต้องการบริการการพยาบาลมีอยู่ทั่วโลก ด้วยเหตุนี้การพยาบาลจึงแทรกพบในชีวิต เกียรติศักดิ์และสิทธิมนุษยชนโดยไม่คำนึงถึงสัญชาติ เชื้อชาติ ลัทธิ ศาสนา วรณะ วิศ เพศ ลัทธิ การเมืองและสถานภาพของบุคคลในสังคม

พยาบาลพึงให้บริการสุขภาพอนามัยแก่บุคคล ครอบครัว และชุมชน ตลอดจนงานประสานงานกับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

พหุบาลกับประชาชน

ความรับผิดชอบประการแรกของพหุบาล คือ ความรับผิดชอบต่อประชาชนผู้ต้องการการ

พหุบาลดูแล

ในการพหุบาลผู้ปวย พหุบาลพึงส่งเสริมสภาพแวดล้อมที่ให้ความเคารพต่อค่านิยมใน
ขนบธรรมเนียม และความเชื่อทางลัทธิศาสนาของผู้ปวย

พหุบาลพึงเก็บรักษาเรื่องส่วนตัวของผู้ปวยไว้เป็นความลับและมีวิจารณญาณอันดีในการ
ที่จะถ่ายทอดเรื่องราวเหล่านั้น

พหุบาลกับการประกอบวิชาชีพ

พหุบาลมีความรับผิดชอบเป็นส่วนตัวในการประกอบวิชาชีพและการรักษาไว้ซึ่งสมรรถภาพ
ในการพหุบาลด้วยการศึกษา และแสวงหาความรู้อยู่เสมอ

พหุบาลพึงรักษาไว้ซึ่งมาตรฐานสูงสุดในการให้การพหุบาลอันจะพึงทำได้ในความเป็น
จริงของแต่ละสภาพการณ์

พหุบาลพึงใช้วิจารณญาณในการรับหรือมอบหมายความรับผิดชอบใด ๆ ให้เหมาะสมกับ
ความสามารถของคนและผู้อื่น

เมื่ออยู่ในวิชาชีพ พหุบาลพึงรักษาไว้ซึ่งมาตรฐานความประพฤติส่วนตัว อันจะนำชื่อ
เสียงเกียรติคุณมาสู่วิชาชีพ

พหุบาลกับสังคม

พหุบาลพึงรับผิดชอบร่วมกับประชาชนในการริเริ่ม และสนับสนุนการกระทำเพื่อสนอง
ความต้องการด้านสุขภาพอนามัยและความเป็นอยู่ของประชาชน

พหุบาลกับผู้ร่วมงาน

พหุบาล พึงรักษาไว้ซึ่งสัมพันธภาพที่ส่งเสริมความร่วมมือกับผู้ร่วมงาน ทั้งในและนอก
วงการพหุบาล

พหุบาลพึงกระทำการอันควร เพื่อความปลอดภัยของผู้ปวย เมื่อเห็นว่าจะมีอันตรายเกิด
ขึ้นจากการกระทำของผู้ร่วมงาน หรือบุคคลอื่นใดก็ตาม

พยาบาลกับวิชาชีพพยาบาล

พยาบาลมีบทบาทสำคัญในการวินิจฉัย และดำเนินการใช้มาตรฐานที่เหมาะสมทั้งในด้านการปฏิบัติ และการศึกษาพยาบาล

พยาบาลพึงทำงานอย่างเข้มแข็งในการพัฒนาความรู้อันเป็นแก่นแท้แห่งวิชาชีพการพยาบาล พยาบาลพึงช่วยสร้าง และดำรงไว้ซึ่งความเป็นธรรมในด้านสังคมและเศรษฐกิจแห่งสภาพการทำงานของพยาบาล โดยกระทำการร่วมกับสมาคมวิชาชีพของคน (ละออ หุตงกูร, 2528)

ด้วยตระหนักถึงความสำคัญของจริยธรรมในวิชาชีพ สภากาพยาบาลแห่งประเทศไทยจึงได้กำหนดให้มีข้อบังคับสภากาพยาบาลว่าด้วย การรักษาจริยธรรมแห่งวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ พ.ศ. 2530 มีทั้งหมด 3 หมวด คือ หมวดที่ 1 หลักทั่วไป ข้อ 1-3 กล่าวว่า "ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล ผู้ประกอบวิชาชีพการผดุงครรภ์ และผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ย่อมดำรงตนให้สมควรในสังคมโดยธรรม และเคารพต่อกฎหมายของบ้านเมือง ประกอบวิชาชีพด้วยเจตนาดี โดยไม่คำนึงถึงฐานะ เชื้อชาติ สัญชาติ ศาสนา สังคม หรือลัทธิการเมือง ย่อมไม่ประพฤติหรือกระทำการใด ๆ อันอาจเป็นเหตุให้เสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพ" หมวดที่ 2 ว่าด้วยการประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ในส่วนที่เกี่ยวกับการปฏิบัติต่อผู้ป่วยหรือผู้รับบริการ การปฏิบัติต่อผู้ร่วมวิชาชีพ การปฏิบัติต่อผู้ร่วมงาน การทดลองต่อมนุษย์ และหมวดที่ 3 ว่าด้วยการโฆษณาการประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ซึ่งทั้ง 3 หมวดนี้เน้นถึงข้อปลีกย่อยต่าง ๆ ซึ่งมีความสำคัญต่อการรักษาจริยธรรมในวิชาชีพการพยาบาลทั้งสิ้น

คุณลักษณะที่จำเป็นสำหรับพยาบาล

ผู้ที่เป็นพยาบาลมักจะต้องเผชิญกับสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความเครียดสูง ขณะเดียวกันยังต้องพัฒนาตนเองให้ทันกับวิทยาการใหม่ ๆ อยู่เสมอ ประกอบกับความคาดหวังของสังคม ดังนั้นบุคคลผู้ที่จะเป็นพยาบาลที่ดีจะต้องมีลักษณะพิเศษ ซึ่งครอบคลุมถึงความมีคุณธรรมจริยธรรมด้วย

อุดม สุภาไตร และสมจิตต์ กาญจนโภคิน (2530) กล่าวถึงคุณลักษณะของพยาบาลที่พึงประสงค์ไว้ดังนี้

1. มีความรู้ สามารถปฏิบัติการพยาบาลทั่วไปและพยาบาลเฉพาะสาขาได้อย่างมีประสิทธิภาพสูง ในมิติทั้ง 4 ด้าน เพื่อส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การรักษาพยาบาล และการฟื้นฟูสภาพ ตามขอบเขตหน้าที่รับผิดชอบ

2. มีวิจาร์ณญาณในการตัดสินใจ สามารถแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่เกี่ยวข้องกับการให้การพยาบาลได้อย่างถูกต้องเหมาะสม
3. มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี สามารถติดต่อประสานงานร่วมมือกับผู้ร่วมงานทั้งวิชาชีพเดียวกัน และวิชาชีพอื่น เช่น แพทย์ ทันตแพทย์ เภสัชกร และบุคลากรสาธารณสุขอื่น ๆ
4. มีบทบาทของผู้นำและผู้ตามที่ดี
5. สามารถให้คำปรึกษาด้านสุขภาพอนามัยแก่ผู้รับบริการ และให้คำแนะนำแก่ผู้ร่วมงานในที่มระดับผู้น้อยได้
6. เป็นพยาบาลที่มีคุณธรรม จริยธรรม โดยยึดหลักจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ มีมโนสำนึกในหน้าที่รับผิดชอบของตน
7. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถพัฒนาตนเอง และพัฒนางานให้ดียิ่งขึ้นอยู่เสมอ

แฉล้ม พวงจันทร์ (2527) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้เกิดการพยาบาลที่ดีว่า การให้การพยาบาลที่ดีแก่ผู้ป่วยนั้น นอกจากจะประกอบด้วยความรู้ความชำนาญในการให้การพยาบาลแล้ว พยาบาลจะต้องมีความเมตตา กรุณา ความซื่อสัตย์สุจริต ความมีระเบียบวินัย เสียสละ ยุติธรรม มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และรับผิดชอบต่อหน้าที่ สอดคล้องกับ พนม เทพพิทักษ์ (2533) ซึ่งกล่าวถึงความคาดหวังของสังคมต่อพยาบาลว่า พยาบาลนั้นจะต้องเป็นบุคคลที่เสียสละ อ่อนโยน อ่อนหวาน ไม่เห็นเออหน้าต่อการดูแล และสามารถให้การเอาใจใส่ต่อผู้รับบริการอย่างทั่วถึงและครบถ้วน

นอกจากนี้ อรวรรณ อุทัยเสน (2534) ได้กล่าวถึงการจัดทำหลักสูตร ซึ่งจะต้องมีสิ่งซึ่งนำกำหนดให้พยาบาลเป็นผู้ที่

1. มีความรู้ความสามารถเป็นอย่างดี และนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด
2. ต้องเป็นผู้ใฝ่รู้ พัฒนาตนเองเสมอ โดยการศึกษาต่อ ฝึกอบรมและศึกษาคูงาน เป็นต้น
3. มีคุณธรรม จริยธรรม ยึดมั่นในจรรยาบรรณของวิชาชีพ ให้คิดเป็นทำเป็น มีความคิดสร้างสรรค์
4. ยึดปรัชญาของสถาบันและการเรียนการสอนของสถาบัน รวมทั้งนโยบายของชาติ ด้วย ปรัชญาการศึกษาพยาบาลนั้นมุ่งการป้องกัน ส่งเสริม ฟื้นฟู และรักษา

ซึ่งคุณลักษณะที่จำเป็นสำหรับพยาบาลนั้น สามารถปลูกฝังได้โดยใช้ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมที่ได้กล่าวไว้แล้ว เป็นแนวทางในการปลูกฝังจริยธรรม นอกจากนี้ พันธุ์ หันนาคินทร์

(2526) เสนอว่า การปลูกฝังค่านิยม และจริยธรรม เป็นการสอนเพื่อสร้างค่านิยมหรือจริยธรรม ให้เกิดเป็นคุณสมบัติประจำตัว อันมีผลต่อการประพฤติตนต่อไป ไม่ใช่สอนเพื่อให้เกิดความรู้ ความจำ เพียงอย่างเดียว หรือเพียงเพื่อให้ได้คะแนนมาก ๆ เท่านั้น จึงได้เสนอวิธีปลูกฝังค่านิยมและจริยธรรม 3 ชั้น คือ

1. การสร้างศรัทธาให้เกิดขึ้นแก่ค่านิยมหรือจริยธรรมที่จะปลูกฝัง
2. การให้ความรู้ หรือความคิรวบยอดในค่านิยม หรือจริยธรรมต่าง ๆ
3. ส่งเสริมให้นักเรียนได้ปฏิบัติตามค่านิยมหรือจริยธรรมที่ตนเลือกยึดถือปฏิบัติ

ในเรื่องของการปลูกฝังจริยธรรมนั้น ก่องแก้ว เจริญอักษร (2527) มีความคิดเห็นสอดคล้องกับที่กล่าวมาแล้ว คือ ควรปลูกฝังให้เกิดศรัทธา โดยได้เสนอวิธีการ ดังนี้

1. ควรถ่ายทอดความคิดให้เกิดศรัทธา เชื่อมมั่นในพระพุทธศาสนา เพราะเป็นศาสนาของบรรพบุรุษที่ได้เลือกแล้ว และประเพณีปฏิบัติจนมีเอกลักษณ์ที่เป็นแบบอย่างจริยธรรมตามแบบไทยจนทุกวันนี้ การถ่ายทอดความคิดจะต้องทำให้เกิดปัญญาและให้มีศรัทธา คือมีความเชื่อที่ถูกต้อง
2. สอนจริยศึกษาไปสู่ความจริง ความดี และความงาม โดยสอนให้เห็นเหตุผล เห็นคุณค่าของสิ่งที่เรียน สอนในสิ่งที่เป็นไปได้ และนำไปปฏิบัติได้

ความสัมพันธ์ของจริยธรรมกับหลักสูตรและกิจกรรมนักศึกษาพยาบาล

จากการศึกษาเอกสารทางวิชาการต่าง ๆ ดังที่กล่าวไว้ข้างต้นแล้ว จะเห็นได้ว่าจริยธรรมเป็นหลักการของความประพฤติที่ถูกต้องดีงามตามค่านิยมที่พึงประสงค์ของสังคม ดังนั้นจริยธรรมของผู้ประกอบวิชาชีพพยาบาลจึงเป็นสิ่งสำคัญในการให้บริการแก่สังคม แต่การที่ผู้ประกอบวิชาชีพพยาบาลจะมีจริยธรรมมากหรือน้อยนั้น ส่วนหนึ่งจะขึ้นอยู่กับกรอบมโนธรรม หรือพื้นฐานความสัมพันธ์ในครอบครัว และการสอดแทรกจริยธรรมพื้นฐานในโรงเรียน นอกจากนี้ผู้ประกอบวิชาชีพพยาบาลจะต้องได้รับการเสริมสร้างจริยธรรมในวิชาชีพ เมื่อเข้าสู่สถาบันการศึกษานพยาบาล ซึ่งจะพบว่าปรัชญาการศึกษาพยาบาลหรือค่านิยมของบัณฑิตพยาบาลนั้นจะประกอบด้วยความรู้ความสามารถทางการพยาบาล ร่วมกับการมีคุณธรรม จริยธรรมในการประกอบวิชาชีพ ในขณะที่เป็นนักศึกษาพยาบาลจะได้รับการถ่ายทอดคุณลักษณะทางจริยธรรมนั้น ๆ จากอาจารย์พยาบาลในฐานะที่เป็นตัวแบบ และจากการเรียนการสอน รวมถึงการเข้าร่วมในกิจกรรมนักศึกษา อาจารย์พยาบาลจะประสบความสำเร็จในการปลูกฝังจริยธรรมจากการเรียนการสอนได้นั้น จะต้องได้รับ

แนวทางจากหลักสูตรว่าหลักสูตรเน้นหรือกำหนดคุณลักษณะทางจริยธรรมด้านใด อาจารย์พยาบาลที่ไม่ศึกษาหลักสูตรอาจจะไม่ทราบว่าหลักสูตรนั้นต้องการส่งเสริมจริยธรรมด้านใดบ้าง ทำให้ไม่สามารถสร้างเสริมหรือสอดแทรกจริยธรรมแก่นักศึกษาพยาบาลได้อย่างเหมาะสม และตรงตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

แต่เนื่องจากในหลักสูตรพยาบาลศาสตร์นั้น การจัดเนื้อหาสาระและประสบการณ์ด้านจริยธรรมยังกระจัดกระจายในปริมาณและคุณภาพที่บ่งชี้ไม่ได้ชัดเจน ขาดความเป็นระบบระเบียบ (พวงรัตน์ บุญญารักษ์, 2533) ดังนั้นในการปลูกฝังและส่งเสริมจริยธรรมให้กับนักศึกษาพยาบาลนั้น จึงควรกระทำโดยการสอดแทรกจริยธรรม และการจัดกิจกรรมนักศึกษา ซึ่งนักวิชาการส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า กิจกรรมนักศึกษานั้น นอกจากจะพัฒนาทางด้านร่างกายแล้วยังเป็นส่วนหนึ่งของการเสริมสร้างและพัฒนาจริยธรรมให้เกิดขึ้นกับนักศึกษา ซึ่งคุณลักษณะทางด้านจิตใจที่ต้องการให้พัฒนาขึ้นในนักศึกษาคือ การมีจรรยาบรรณของวิชาชีพ มีความรับผิดชอบต่อตนเอง มีวินัยในตนเอง รู้จักประมาณตน มีศีลธรรม มีมนุษยสัมพันธ์ และมีความเสียสละเพื่อส่วนรวม (รุ่งพลสวัสดิ์, ม.ป.ป.) นอกจากนี้กิจกรรมนักศึกษายังช่วยขัดเกลาความประพฤติของนักศึกษาโดยกระบวนการทางสังคม เพื่อให้นักศึกษาสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น รู้จักปรับตัว และกระทำตนให้เป็นไปตามที่สังคมต้องการ ซึ่งคุณลักษณะทางจริยธรรมที่ควรส่งเสริมให้เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมนักศึกษาเหล่านี้ จะเป็นพื้นฐานในการบริการให้แก่สังคมในฐานะพยาบาลวิชาชีพต่อไป

กิจกรรมนักศึกษา

ทบวงมหาวิทยาลัยได้กำหนดกิจกรรมในชั้นอุดมศึกษาไว้ 3 รูปแบบ คือ

1. กิจกรรมในหลักสูตร (Class Activities) หมายถึง กิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อประกอบความเข้าใจในเนื้อหาสาระของบทเรียน ซึ่งผู้สอนอาจจะมีกิจกรรมบางอย่างเพื่อช่วยเสริมสร้างความเข้าใจในบทเรียนได้ดียิ่งขึ้น การจัดนี้อาจจะจัดในเวลาสอนหรือนอกเวลา โดยมีผู้สอนร่วมอยู่ด้วย เช่น การจัดสัมมนาทางวิชาการ การจัดการดูงาน เป็นต้น
2. กิจกรรมเสริมหลักสูตร (Co-Curriculum Activities) หมายถึง การจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ให้ผู้เรียนรู้อย่างกว้างขวางทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน ส่วนมากมักจัดนอกเวลาเรียนโดยความสมัครใจ และความต้องการของนิสิตและนักศึกษา จะต้องไม่ผลต่อกิจกรรมในหลักสูตรที่ได้รับผลดียิ่งขึ้นด้วย

3. กิจกรรมนอกหลักสูตร (Extra-Class Activities) หมายถึง การประกอบกิจกรรมโดยทั่วไป ไม่ใช่กิจกรรมที่มีในหลักสูตรด้วย เป็นเพื่อการเสริมทักษะในกิจกรรม มีรูปแบบเป็นเอกเทศ โดยมองถึงความเหมาะสมของลักษณะงานที่ประกอบ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาตนเองและสังคมเป็นหลักใหญ่

ในการวิจัยครั้งนี้จะศึกษาในส่วนของกิจกรรมเสริมหลักสูตรหรือกิจกรรมนักศึกษา จึงขอเสนอความหมายของกิจกรรมนักเรียนนักศึกษาที่มีผู้ให้ความหมายไว้ดังนี้

กองนโยบายและแผนงานเยาวชน (2525) ให้ความหมายของกิจกรรมนักเรียน นิสิต นักศึกษา ว่าเป็นกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นโดยนักเรียน นิสิต และนักศึกษา สมัครใจที่จะเข้าร่วมและดำเนินการเองโดยความเห็นชอบและสนับสนุนของคณาจารย์ และไม่มีการให้หน่วยกิตหรือคะแนนใด ๆ ในอันที่จะส่งเสริมให้เด็กเลื่อนชั้นหรือสำเร็จการศึกษา

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2525) กล่าวว่ากิจกรรมนักเรียน หมายถึง บรรดากิจกรรมประกอบหรือนอกหลักสูตรทั้งหลายที่ให้การศึกษากับนักเรียนนอกห้องเรียน จัดขึ้นโดยนักเรียนสมัครใจที่จะเข้าเรียนและดำเนินการเอง โดยความเห็นชอบและสนับสนุนจากคณาจารย์ และไม่มีการให้คะแนนใด ๆ อันจะส่งเสริมให้เด็กเลื่อนชั้นหรือสำเร็จการศึกษา

ไพโรจน์ นาคะสุวรรณ และวันนอร์ มะทา (2528) กล่าวว่า กิจกรรมเสริมหลักสูตร หมายถึง กิจกรรมที่สถานศึกษาจัดและสนับสนุนให้ผู้เรียนจัดขึ้นเพื่อสนองความสนใจและส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียน นอกเหนือจากหลักสูตรปกติ ไม่มีการให้คะแนนทางวิชาการ และผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมเหล่านั้นด้วยความสมัครใจ

กาญจนา ศรีกาฬสินธุ์ (2531) กล่าวว่า กิจกรรมนักเรียน หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนสนับสนุนให้นักเรียนร่วมกันจัดขึ้นนอกเวลาเรียน และนอกเหนือจากหลักสูตรที่โรงเรียนกำหนดให้เรียนในเวลาเรียนปกติ ทั้งนี้ด้วยความสมัครใจของนักเรียนเอง และด้วยความช่วยเหลืออำนวยความสะดวกของโรงเรียนในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้กิจกรรมแต่ละอย่าง บรรลุความสำเร็จตามความมุ่งหมายที่ตั้งไว้

รุ่ง พูลสวัสดิ์ (ม.ป.ป.) กล่าวว่า กิจกรรมนักศึกษา นิสิต เป็นกิจกรรมที่ดำเนินการโดยนิสิตนักศึกษา มีอาจารย์ที่ปรึกษา และมหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษาเป็นผู้คอยดูแลและรับผิดชอบ

ตามพจนานุกรมของ Good (1973) ได้ให้ความหมายของกิจกรรมนักเรียนไว้ดังนี้

1. เป็นกิจกรรมที่นักเรียนสมัครใจเข้าร่วมดำเนินการเองโดยความเห็นชอบและสนับสนุนจากคณาจารย์ และอยู่ภายใต้การควบคุมของสถาบันการศึกษา
2. จัดขึ้นโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างความสนุกสนาน เพิ่มพูนความรู้ ให้โอกาสนักเรียนได้แสดงความสามารถ รวมทั้งเพื่อส่งเสริมการเจริญเติบโตของนักเรียนเพิ่มเติมจากที่กำหนดไว้ในหลักสูตร
3. จัดขึ้นโดยไม่กำหนดให้มึ้นหน่วยกิตหรือคะแนนและสิทธิ์ที่ได้จะไม่ถือว่าสำเร็จการศึกษา
4. มีบรรยากาศเป็นกันเองยิ่งกว่าในโรงเรียน

Hamchak (1982) กล่าวว่า กิจกรรมเสริมหลักสูตร หมายถึง กิจกรรมทั้งหลายที่โรงเรียนจัดและสนับสนุนให้จัดขึ้นนอกเหนือจากหลักสูตรปกติ และนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมเหล่านั้นด้วยความสมัครใจ

จากความหมายที่ผู้ให้ไว้พอสรุปได้ว่า กิจกรรมนักศึกษา หมายถึง กิจกรรมที่นักศึกษาสนใจและสมัครใจเข้าร่วมดำเนินการเอง โดยได้รับความสนับสนุนและเห็นชอบจากคณาจารย์และอยู่ภายใต้การควบคุมของสถาบันการศึกษา

วัตถุประสงค์ของกิจกรรมนักศึกษา

ทบวงมหาวิทยาลัย ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการดำเนินงานกิจกรรมนิสิตนักศึกษาไว้ดังนี้ คือ "สนับสนุนให้มหาวิทยาลัยและสถาบันอุดมศึกษาจัดกิจกรรมนิสิต นักศึกษาในฐานะเป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตร โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะส่งเสริมประสบการณ์ทางวิชาชีพ ส่งเสริมพลานามัย ปลูกฝังคุณธรรม และพัฒนาบุคลิกภาพอันพึงประสงค์ของนิสิตนักศึกษา เพื่อให้เป็นบัณฑิตที่มีความเจริญงอกงามทั้งด้านสติปัญญา ร่างกาย และจิตใจ" ดังนั้นจึงกำหนดวัตถุประสงค์ของกิจกรรมนิสิตนักศึกษา โดยทั่วไปไว้ดังนี้

1. เพื่อปลูกฝังคุณธรรมแก่นิสิต นักศึกษา
2. เพื่อส่งเสริมความสามัคคีในหมู่นิสิต นักศึกษา
3. เพื่อส่งเสริมกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้เพิ่มประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ แก่นิสิต นักศึกษา
4. เพื่อปลูกฝังและรักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี และเอกลักษณ์

อันดับงามของชาติ

5. เพื่อส่งเสริมพลานามัยและพัฒนาบุคลิกภาพ
6. เพื่อส่งเสริมให้นิสัยดี นักศึกษา บำเพ็ญประโยชน์ร่วมกัน
7. เพื่อเผยแพร่ชื่อเสียงและเกียรติคุณของสถานศึกษา

ส่วน Frederick (1959) ได้กล่าวถึง จุดมุ่งหมายของการจัดกิจกรรมนักเรียนไว้

ดังนี้

1. เพื่อเป็นการเตรียมตัวนักเรียนสำหรับการดำเนินชีวิตในสังคมประชาธิปไตย
2. เพื่อส่งเสริมความมีระเบียบวินัยในตนเอง
3. เพื่อให้รู้จักวิธีการทำงานร่วมกัน
4. เพื่อเพิ่มพูนความสนใจของนักเรียนให้กว้างขวางยิ่งขึ้น
5. เพื่อให้สำนึกในการปฏิบัติตามกฎ ข้อบังคับ และระเบียบแบบแผนต่าง ๆ
6. เพื่อพัฒนาความสามารถพิเศษของนักเรียน
7. เพื่อส่งเสริมแรงจูงใจที่เป็นพื้นฐานสำคัญในการศึกษา
8. เพื่อพัฒนาความสามัคคีในโรงเรียน

จากวัตถุประสงค์ของกิจกรรมนักเรียนนั้น จะเห็นได้ว่ากิจกรรมนิตินิสิต นักศึกษาเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาคุณสมบัติ เสริมสร้างบุคลิกและสมรรถภาพในด้านต่าง ๆ ให้เกิดขึ้นในตัวนิตินิสิต นักศึกษา นอกเหนือจากการฟังคำบรรยายในชั้นเรียน เพื่อที่จะทำให้นิตินิสิต นักศึกษาสำเร็จเป็นบัณฑิตที่พร้อมพร้อมไปด้วยความรู้ ความสามารถ มีวิจรรณญาณ เสียสละต่อส่วนรวม มีคุณธรรมและสุขภาพพลานามัยอันแข็งแรง

ประเภทของกิจกรรมนักศึกษา

Prakash (1969) ได้แบ่งกิจกรรมนักศึกษาออกเป็น

1. กิจกรรมทางด้านส่งเสริมการติดต่อสื่อสาร เช่น การปาฐกถา การอภิปราย การโต้วาที เป็นต้น
2. กิจกรรมเกี่ยวกับการแสดง เช่น การแสดงละคร

3. กิจกรรมทางสังคมต่าง ๆ เช่น งานรื่นเริง เดินร่ำ การจัดทัศนศึกษา
4. กีฬาและดนตรี
5. ชุมนุมทางวิชาการ เช่น ชุมนุมวิทยาศาสตร์ ชุมนุมภาษาอังกฤษ เป็นต้น
6. กิจกรรมด้านสังคมสงเคราะห์ เช่น การช่วยเหลือชุมชน การช่วยเหลือผู้ประสบภัย

ต่าง ๆ

7. โครงการระหว่างสถานศึกษา
8. โครงการช่วยเหลือพิเศษต่าง ๆ

ทบวงมหาวิทยาลัย (2524) ได้จัดสัมมนาผู้บริหารกิจกรรมนิสิตนักศึกษาครั้งที่ 3 ได้แบ่งประเภทของกิจกรรมนิสิตนักศึกษาไว้ 4 ประเภท

1. กีฬา ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษา นิสิต ได้มีโอกาสเรียนรู้ เช่น กีฬา เพื่อสุขภาพอนามัย ปลูกฝังความมีน้ำใจเป็นนักกีฬา และสร้างสรรค์ให้เกิดความสมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ
2. ศิลปวัฒนธรรมและประเพณี ซึ่งมีวัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมให้มีการเรียนรู้และสนับสนุนให้มีการเผยแพร่ถ่ายทอดศิลปวัฒนธรรมและประเพณีอันดีงามของไทยและส่งเสริมกิจกรรมด้านศิลปะอื่น ๆ ที่ไม่ขัดต่อวัฒนธรรมและประเพณีไทย
3. บำเพ็ญสาธารณประโยชน์ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษาใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม มีจิตสำนึกในการเสียสละเพื่อสังคมส่วนรวมโดยการเรียนรู้ โดยประสบการณ์และใช้ความรู้ทางวิชาการให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม
4. ส่งเสริมวิชาชีพและความสามารถพิเศษซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมความรู้ ทักษะและความสามารถพิเศษของนิสิตนักศึกษา

ในการจัดกิจกรรมนักศึกษาในสถาบัน การศึกษาพยาบาลจะยึดแนวทางจากทบวงมหาวิทยาลัย ทั้งนี้โดยการคำนึงถึงสภาพความพร้อมของวิทยาลัยและความสนใจของนักศึกษาด้วย แต่โดยส่วนใหญ่จะครอบคลุมกิจกรรมที่ทบวงมหาวิทยาลัยได้จำแนกประเภทไว้

วิธีการจัดกิจกรรมนักศึกษา

ระดับ นิลพังงา (2524) ได้กล่าวถึงหลักการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรไว้พอสรุปได้ ดังนี้

1. ในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรนั้น ควรให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการสมัครเข้าร่วมกิจกรรมตามความถนัดและความสนใจ
2. สถาบันการศึกษาควรจะให้มีการแนะนำแก่ผู้เรียนเป็นอย่างดี เกี่ยวกับการเลือกกิจกรรมที่เข้าร่วมและการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมตามความสามารถ ความสนใจ และความเหมาะสมอื่น ๆ
3. โครงการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนดำเนินงานตามกระบวนการประชาธิปไตย
4. สมาชิกของกิจกรรมเสริมหลักสูตรควรเป็นผู้เรียนในสถาบันศึกษานั้น ๆ
5. ในการปฏิบัติงาน ครูจะต้องตระหนักว่าการจัดกิจกรรมนั้น จะมุ่งช่วยการพัฒนาตัวผู้เรียนเป็นสำคัญ
6. การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรควรมีความสำคัญเท่ากับการจัดการเรียนการสอน
7. โครงการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรควรเหมาะสมกับสภาพของสถานศึกษาและสภาพของสังคม
8. การจัดงบประมาณสำหรับการจัดทำควรพิจารณาให้เหมาะสมกับกิจกรรมแต่ละประเภท
9. การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรควรจะต้องคล้องกับบทเรียนในชั้นเรียน
10. อุปกรณ์ที่จำเป็นในการจัดทำกิจกรรมต้องมีการเตรียมให้พร้อมเพียงพอ
11. สถานศึกษาจะต้องมีความรับผิดชอบและให้ความช่วยเหลือในการจัดทำกิจกรรม
12. ควรมีการจัดการแนะนำและควบคุมในการใช้จ่ายในการจัดกิจกรรมอย่างละเอียดรอบคอบ
13. ควรยอมรับให้สังคมภายนอกเข้ามามีบทบาทช่วยเหลือการจัดกิจกรรมบางกิจกรรมตามความเหมาะสม
14. ควรมีการประเมินผลการจัดกิจกรรม เพื่อสำรวจดูผลการดำเนินงาน
15. การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรต้องมีกติกา มีระเบียบข้อบังคับเป็นแนวทางในการ

คำเนิงาน

ส่วนไทรจน์ นาคะสุวรรณ และวันนอร์ มะทา (2528) กล่าวถึง หลักการจัดกิจกรรม นักศึกษา ไว้ดังนี้

1. กิจกรรมที่จัดขึ้นควรเกิดจากความริเริ่มของนักศึกษา
2. คำึงถึงความสนใจและความสามารถของนักศึกษาเป็นจุดเริ่มต้น
3. มีคณะกรรมการดำเนินงานอย่างมีระเบียบแบบแผน
4. มีครูอาจารย์เป็นผู้ให้คำแนะนำปรึกษา
5. มีการแสดงผลงานให้ปรากฏเด่นชัดขณะจัดทำ
6. เป็นงานที่มีกความเสี้อละเพื่อส่วนรวม แต่ในขณะเดียวกันก็เพื่อพัฒนาตัวบุคคลด้วย
7. เป็นกิจกรรมที่สอดคล้องกับสภาพการเรียน และส่งเสริมพัฒนาการของนักศึกษาต่าง ๆ ตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา

ต่าง ๆ ตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา

ในการจัดกิจกรรมนักศึกษาเพื่อให้เกิดประสิทธิภานั้น จะต้องมีการบริหารงานกิจกรรม นักศึกษา โดยการดำเนินการร่วมกันทั้งผู้บริหาร ครูอาจารย์ และนักศึกษา โดยเริ่มตั้งแต่

1. การกำหนดจุดมุ่งหมายของการจัดกิจกรรมนักศึกษา เพื่อเป็นแนวทางที่จะช่วย ผู้ดำเนินงานให้มีหลักในการทำงาน และเป็นการกำหนดขอบเขตของการดำเนินงาน
2. บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมนักศึกษา จะประกอบไปด้วย ผู้บริหารสถาน ศึกษา อาจารย์ที่ปรึกษา คณะครูอาจารย์ และนักศึกษา ซึ่งแต่ละบุคคลจะมีบทบาทแตกต่างกันไปดังนี้
 - 2.1 ผู้บริหารสถานศึกษานับเป็นผู้ที่มีความสำคัญที่สุด เนื่องจากเป็นผู้ที่มีบทบาทใน การพิจารณาความจำเป็นของประโยชน์ที่ได้รับ ตลอดจนการเตรียมบุคลากรที่เข้ามาเกี่ยวข้อง Williamson (1975) ได้เสนอหน้าที่ของบริหารกิจการนิสิต นักศึกษาไว้ดังต่อไปนี้
 - กำหนดนโยบายเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการและกิจกรรมของนิสิต นักศึกษา
 - กำหนดแผนงาน โครงการ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานกิจกรรมนิสิต นักศึกษา
 - กำหนดตัวบุคคลที่จะดำเนินการในฝ่ายกิจการนิสิต นักศึกษา
 - กำหนดงานและความรับผิดชอบในฝ่ายกิจการและกิจกรรมนิสิต นักศึกษา
 - ทำหน้าที่ประสานงาน ประสานประโยชน์ของนิสิต นักศึกษา
 - ควบคุม กำกับ คุดูแล และให้บริการ งานกิจกรรมของนิสิต นักศึกษา
 - ปรับปรุง แก้ไข ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนา นิสิต นักศึกษา
 - จัดและแสวงหางบประมาณเพื่อขยายงานองค์การนิสิต นักศึกษา

2.2 อาจารย์ที่ปรึกษา เป็นบุคคลที่จะช่วยให้แนวทางการจัดกิจกรรมบรรลุวัตถุประสงค์ ซึ่งจะขึ้นอยู่กับคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษาคือ William (1978) ได้เสนอแนะเกี่ยวกับคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมนักศึกษาที่พึงประสงค์ไว้ดังนี้

- มีความกระตือรือร้นและสนใจกิจกรรมนักศึกษาอย่างแท้จริง เต็มใจใช้เวลาและกำลังงาน เพื่อช่วยงานด้านกิจกรรมนักศึกษาอย่างเต็มความสามารถ
- จะต้องรู้สึกว่าคุณค่าของนักศึกษา และชมรมกิจกรรมต่าง ๆ สามารถจะช่วยเสริมสร้างประสบการณ์ทางการศึกษาของนักศึกษาอย่างกว้างขวาง
- จะต้องมีความรู้ในสาขาวิชาหรืองานของชมรมที่ตนเข้าร่วมอย่างแท้จริง
- จะต้องมีความสนใจในการแก้ปัญหาของนักศึกษาเป็นรายบุคคลให้มากที่สุด
- จะต้องคำนึงถึงปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับภาระงานด้านกิจกรรมนักศึกษาอยู่เสมอ เพื่อหาทางแก้ไขและให้ข้อเสนอแนะแก่นักศึกษาได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

ส่วนในประเทศไทยได้มีการจัดสัมมนาผู้บริหารกิจการนิสิต นักศึกษา ซึ่งจัดโดยทบวงมหาวิทยาลัยได้สรุปคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษาไว้ดังนี้ คือ กล้าเผชิญปัญหาเฉพาะหน้า และสามารถแก้ปัญหาได้ทันทั่วทั้งที่ ต้องใช้ความสุ่มรอบคอบ ต้องมีความละเอียดอ่อน มีจิตวิทยาสูง ต้องมีวิธีปฏิบัติด้วยความซื่อสัตย์ และพยายามหาทางออกให้นิสิตนักศึกษาอย่างเหมาะสม (จินตนา ชุณหิพันธ์, 2525)

อาจารย์ที่ปรึกษาจะมีหน้าที่ในการให้คำแนะนำเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ การดำเนินงานและโครงการต่าง ๆ ที่นักศึกษาจัดทำขึ้น รวมถึงการประเมินผลกิจกรรมนั้น ๆ นอกจากนี้ยังจะต้องช่วยจัดหาเงินทุนในการดำเนินงานกิจกรรมนักศึกษาคือ

2.3 คณะครู อาจารย์ บุคคลเหล่านี้จะต้องเข้าใจวัตถุประสงค์และคุณสมบัติรวมทั้งการช่วยส่งเสริมการจัดกิจกรรมนักศึกษาโดยทางอ้อม เช่น การเสนอแนวคิดที่ถูกต้องแก่นักศึกษาในการเลือกประเภทของกิจกรรมที่ควรเข้าร่วม ช่วยกระตุ้นให้นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมและยับยั้งในกรณีที่นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมมากเกินไปจนอาจเกิดผลเสียต่อการเรียน

2.4 นักศึกษา ในการจัดกิจกรรมนักศึกษานั้น นักศึกษาจะต้องเป็นผู้ดำเนินการและเข้าร่วมในกิจกรรม ดังนั้นนักศึกษาจะต้องเข้าใจบทบาทและหน้าที่ของตนเอง จะต้องมีความรับผิดชอบ ขณะเดียวกันนักศึกษาจะต้องรู้จักแบ่งเวลา สำหรับทางด้านวิชาการและสำหรับการเข้าร่วมกิจกรรม เนื่องจากการพิจารณาความสำเร็จของการจัดกิจกรรมนักศึกษานั้น จะต้องพิจารณาถึงสัมฤทธิ์ผลในการเรียนของผู้จัดทำด้วย ถ้าผู้ดำเนินงานกิจกรรมประสบความสำเร็จในการเรียน

ควรถือว่า การจัดกิจกรรมนั้นไม่บรรลุผลตามวัตถุประสงค์อย่างสมบูรณ์ (ไพโรจน์ นาคะสุวรรณ และวันนอร์ มะทา, 2528)

3. การวางแผนสนับสนุนการจัดกิจกรรมนักศึกษา ผู้บริหารจะต้องเป็นผู้วางนโยบายในเรื่องนี้อย่างชัดเจน และแบ่งความรับผิดชอบไปตามสาขางานที่กำหนดไว้ ในการวางแผนนั้นจะต้องครอบคลุมถึงการเตรียมบุคลากร สถานที่ วัสดุอุปกรณ์ ตลอดจนถึงการจัดสรรงบประมาณเพื่อให้กิจกรรมศึกษาค่าเงินไปได้ด้วยความคล่องตัว ในบางสถานศึกษาอาจไม่มีการจัดสรรงบประมาณให้ ดังนั้นผู้บริหารจะต้องช่วยหาคำแนะนำในการจัดหาเงินมาใช้ในการดำเนินกิจกรรม ซึ่งมีหลายวิธีด้วยกัน เช่น การเก็บค่าสมัครเป็นสมาชิก การเก็บรายได้อาจจากการจัดการแสดง จากการศึกษาของ ข้าราชการที่ศานาจร หรือจากเงินบริจาคจากคณะครู อาจารย์ หรือศิษย์เก่า เป็นต้น

4. การควบคุมการจัดกิจกรรมนักศึกษา ผู้บริหารควรมอบหมายงานนี้ให้กับอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อจะควบคุมการจัดกิจกรรมนักศึกษาให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ป้องกันปัญหาและความผิดพลาดต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้น นอกจากนี้ยังต้องควบคุมทางการเงินซึ่งอาจารย์ที่ปรึกษาอาจจะเป็นเพียงผู้ตรวจตราและให้คำแนะนำเพื่อป้องกันการใช้จ่ายเงินอย่างผิดวัตถุประสงค์และความไม่สุจริตที่อาจเกิดขึ้น ส่วนการควบคุมการใช้สถานที่ อุปกรณ์ และการควบคุมเวลาในการทำกิจกรรมของนักศึกษานั้นก็เป็นความรับผิดชอบของอาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมนักศึกษาด้วยเช่นกัน

5. การประเมินผลกิจกรรมนักศึกษา การประเมินผลเป็นกระบวนการขั้นสุดท้ายเพื่อที่จะได้ทราบว่า แผนงานหรือโครงการที่วางไว้นั้นบรรลุผลสำเร็จเพียงใด ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดกิจกรรมนักศึกษาให้ดีขึ้น ซึ่ง ไพโรจน์ นาคะสุวรรณ และวันนอร์ มะทา (2528) ได้เสนอเกณฑ์ในการพิจารณาเพื่อการประเมินผลโดยการตั้งคำถามดังต่อไปนี้

- กิจกรรมเป็นที่สนใจของผู้เรียนในระดับนั้นหรือไม่
- กลุ่มคนในสถานศึกษามีความเข้าใจเรื่องกิจกรรมนั้นเพียงใด
- กิจกรรมนั้นจะสร้างเสริมการเรียนการสอนหรือไม่
- กิจกรรมนั้นจะสามารถช่วยทำให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และความเข้าใจ

ในสิ่งซึ่งเป็นหลักฐานเพียงใด

- กิจกรรมนั้นจะช่วยทำให้ผู้เรียนมีประสบการณ์กว้างขวางขึ้นหรือไม่
- กิจกรรมนั้นจะช่วยพัฒนาความรู้ลึกซึ้งของผู้เรียนเพียงใด
- กิจกรรมนั้นจะเป็นเรื่องทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในสิ่งใหม่เพิ่มขึ้นอีกหรือไม่

รุ่ง พูลสวัสดิ์ (ม.ป.ป.) ได้เสนอวิธีการประเมินผลกิจกรรมนักศึกษา โดยกว้างแนวทางและหลักเกณฑ์การประเมินผลอย่างกว้าง ๆ แล้ววิธีวิธีต่าง ๆ ที่เสนอไว้เป็นแนวปฏิบัติวิธีเหล่านั้นคือ การตรวจสอบโครงการ การควบคุมงาน การรายงาน การรวบรวมข้อมูล การเก็บเอกสารและข้อมูล การประเมินผลการปฏิบัติงาน และการปรับปรุงวิธีการทำงานให้มีประสิทธิภาพ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ก. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม มีผู้สนใจศึกษาวิจัยกันมาโดยตลอด ส่วนใหญ่เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม พฤติกรรมทางจริยธรรม หรือศึกษาเกี่ยวกับตัวแปรต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางจริยธรรมของบุคคล เช่น อายุ เพศ การอบรมเลี้ยงดู ระดับการศึกษา เป็นต้น มักจะศึกษาตามแนวทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของ Kohlberg จึงขอเสนองานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับดังนี้

พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์ และคณะ (2527) ได้ศึกษาจริยธรรมของชาวกรุงเทพมหานคร ปัจจุบัน มีจุดมุ่งหมายเพื่อสำรวจความรู้ความเข้าใจทางจริยธรรม ปฏิกริยาจริยธรรมและพฤติกรรมจริยธรรม และเปรียบเทียบค่าศึกษาคุณภาพพฤติกรรมตามตัวแปรต้น สถานภาพ เพศ ระดับการศึกษา อาชีพครอบครัว ขนาดของครอบครัว รายได้ของครอบครัวและภูมิภาค กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยมี 3,884 คน ซึ่งคัดเลือกโดยการสุ่มหลายขั้นตอน ประกอบด้วยนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 นิสิตนักศึกษาจาก 5 สถาบัน นักธุรกิจ ลูกจ้าง และผู้ใช้แรงงาน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้เครื่องมือ 2 ชนิด แบบสอบถามชีวิตประวัติและแบบสำรวจที่พัฒนาขึ้นโดยคณะผู้วิจัย ผลการวิจัยพบว่า ค่าศึกษาคุณภาพพฤติกรรมตามตัวแปรต้น 7 ตัว สอดคล้องกับพฤติกรรมจริยธรรมแต่ละประเภท คือ พฤติกรรมจริยธรรมต่อตนเอง มีค่าศึกษาสูงสุด ด้านการรักษาสุขภาพ ค่าศึกษาต่ำสุด ด้านการลุ่มหลงอบายมุข พฤติกรรมจริยธรรมต่อสังคม มีค่าศึกษาสูงสุดด้านการปฏิบัติต่อผู้อาวุโสในทางที่ดี ค่าศึกษาต่ำสุดด้านการให้ร้ายป้ายสี พฤติกรรมจริยธรรมทางเศรษฐกิจมีค่าศึกษาสูงสุดด้านการ

บริจาด คำศึกษาภาพคำสดด้านการประกอบมิจจาชีพที่ผิดกฎหมาย พฤติกรรมจริยธรรมทางการเมือง มีคำศึกษาภาพสูงสุดด้านกลุ่มพฤติกรรมความซื่อสัตย์ทางการเมือง ศึกษาภาพคำสดด้านการแจ้งความเท็จ พฤติกรรมจริยธรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมมีคำศึกษาภาพสูงสุดด้านการสะสมสิ่งมีค่า คำศึกษาภาพคำสดด้านการทำลายพันธุ์สัตว์และพบว่าตัวแปรทั้ง 7 ตัว มีผลทำให้เกิดความแตกต่างในคำศึกษาภาพของพฤติกรรมจริยธรรมทั้ง 5 ประเภท

สุภัทรา เอื้องวงศ์ (2525) ได้ศึกษาการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลในสถาบันการศึกษาสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1, 2, 3 และ 4 จากสถาบันการศึกษาพยาบาล 5 แห่ง จำนวน 398 คน โดยใช้แบบสอบถามวัดระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเรสต์ ผลการวิจัยพบว่า คะแนนการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมชั้นที่ 2 และชั้น P ของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 มีคะแนนสูงกว่าชั้นปีอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติและนักศึกษาพยาบาลที่มีระดับชั้นแตกต่างกัน มีการพัฒนาการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างกัน

มยุรี เมธไตรรัตน์ (2529) ได้ศึกษาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลระดับต้นกับนักศึกษาพยาบาลระดับวิชาชีพในสถาบันการศึกษาพยาบาล สังกัดกองงานวิทยาลัยพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาพยาบาลระดับต้นปีที่ 2 กับนักศึกษาพยาบาลระดับวิชาชีพปีที่ 2 และปีที่ 4 แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 2 ฉบับ โดยผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง 1 ฉบับ เกี่ยวกับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมทางการพยาบาล อีกฉบับหนึ่งเป็นแบบสอบถาม D.I.T. ที่แปลเป็นภาษาไทย ผลการวิจัยพบว่า การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมทั่วไปกับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมทางการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลทั้ง 2 ระดับ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยนักศึกษาพยาบาลวิชาชีพปีที่ 4 กับนักศึกษาพยาบาลระดับต้นปีที่ 2 มีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมทั่วไปไม่แตกต่างกัน แต่มีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมทางการพยาบาลแตกต่างกัน ส่วนนักศึกษาพยาบาลวิชาชีพปีที่ 2 มีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมทั่วไปแตกต่างกับนักศึกษาพยาบาลระดับต้นปีที่ 2 แต่การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมทางการพยาบาลไม่แตกต่างกัน สำหรับนักศึกษาพยาบาลระดับวิชาชีพปีที่ 2 และปีที่ 4 นั้น มีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมทั่วไปและเหตุผลเชิงจริยธรรมทางการพยาบาลไม่แตกต่างกัน

อาภา ยิ่งประดิษฐ์ (2529) ได้ศึกษาพฤติกรรมจริยธรรม แนวโน้มพฤติกรรมจริยธรรมและศึกษาภาพพฤติกรรมจริยธรรมในการปฏิบัติการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพที่มีต่อผู้รับบริการวิชาชีพการพยาบาล ผู้ร่วมวิชาชีพการพยาบาลและผู้ประกอบวิชาชีพอื่นและตนเอง ตัวอย่างประชากรคือ พยาบาลวิชาชีพที่ทำงานในตำแหน่งพยาบาลประจำการจำนวน 406 คน ซึ่งปฏิบัติ

การพยาบาลในโรงพยาบาลของรัฐที่มีจำนวนเตียงตั้งแต่ 500 เตียงขึ้นไป และตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมจริยธรรมและแนวโน้มพฤติกรรมจริยธรรมต่อผู้รับบริการที่ทำบ่อยที่สุดคือ ปฏิบัติต่อผู้ป่วยหรือญาติด้วยท่าทีนุ่มนวลและเต็มใจและให้คำแนะนำแก่ผู้ป่วยในการปฏิบัติตน และพฤติกรรมที่มีแนวโน้มจะทำมากที่สุดคือ การให้คำแนะนำแก่ผู้ป่วยในการปฏิบัติตน พฤติกรรมจริยธรรมและแนวโน้มพฤติกรรมจริยธรรมต่อวิชาชีพการพยาบาลที่ทำบ่อยที่สุด และมีแนวโน้มจะทำมากที่สุด คือ ปรับปรุงวิธีการทำงานของคนให้มีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับพัฒนาการด้านวิชาการและเทคโนโลยี พฤติกรรมจริยธรรมและแนวโน้มพฤติกรรมจริยธรรมต่อผู้ร่วมวิชาชีพและผู้ประกอบวิชาชีพอื่นที่ทำบ่อยที่สุด และมีแนวโน้มจะทำมากที่สุด คือ ดูแล แนะนำ และให้คำปรึกษาอย่างเต็มใจแก่นักศึกษาพยาบาลหรือผู้ร่วมงาน พฤติกรรมจริยธรรมและแนวโน้มพฤติกรรมจริยธรรมต่อตนเองที่ทำบ่อยและมีแนวโน้มจะทำคือ ตรงต่อเวลาในการปฏิบัติงาน ซึ่งพฤติกรรมจริยธรรมและแนวโน้มพฤติกรรมจริยธรรมของกลุ่มตัวอย่างนั้นมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง พฤติกรรมจริยธรรมที่มีศักยภาพพฤติกรรมสูงมากคือ การตรงต่อเวลา การให้คำแนะนำแก่ผู้ป่วย การปฏิบัติต่อผู้ป่วยและญาติด้วยท่าทีนุ่มนวลและเต็มใจ การดูแล แนะนำ และให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาพยาบาลหรือผู้ร่วมงาน

วิชนีวรรณ ชูสถาน (2531) ทำการวิจัยเรื่องเปรียบเทียบระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลที่ทำกิจกรรมเสริมหลักสูตรต่างกัน คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาพยาบาลระดับวิชาชีพชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 ของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น จำนวน 218 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม 3 ตอน ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับชั้นปี เพศ อายุ ฐานะเศรษฐกิจของครอบครัว และการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมเสริมหลักสูตร ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักและใช้เหตุผล ซึ่งผู้วิจัยได้นำคะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม มาแบ่งระดับพื้นฐานจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล ออกเป็น 2 ระดับ คือ กลุ่มที่มีระดับพื้นฐานจริยธรรมสูงกว่าเกณฑ์กับกลุ่มที่ต่ำกว่าเกณฑ์ ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 และปีที่ 2 มีระดับชั้นการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมส่วนใหญ่ออยู่ในขั้นที่ 5 ซึ่งจัดว่าเป็นพัฒนาการทางจริยธรรมในระดับสูง นักศึกษาพยาบาลทั้ง 2 ชั้น ที่มีระดับพื้นฐานจริยธรรมสูงกว่าเกณฑ์ และต่ำกว่าเกณฑ์ที่ทำกิจกรรมเสริมหลักสูตร มีคะแนนเฉลี่ยของการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่านักศึกษาที่ไม่ได้ทำกิจกรรมเสริมหลักสูตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) แสดงว่ากิจกรรมเสริมหลักสูตรช่วยพัฒนาการการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม

เรวดี ชารีรัตน์ (2532) ทำการวิจัยเรื่องผลของการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม และคุณลักษณะเชิงจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล : วิทยาลัยพยาบาล สรรพสิทธิประสงค์จำนวน 99 คน โดยใช้แบบทดสอบวัดระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล แบบสอบถามทัศนคติของนักศึกษาพยาบาลต่อคุณลักษณะเชิงจริยธรรมของตนเอง และแบบสอบถามทัศนคติของอาจารย์ต่อคุณลักษณะเชิงจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมส่วนใหญ่อยู่ในขั้นที่ 6 ระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมภายหลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนอบรม และไม่มี ความแตกต่างกันเมื่อฝึกอบรมผ่านไป 1 เดือน นักศึกษามีทัศนคติเกี่ยวกับคุณลักษณะเชิงจริยธรรมในเรื่องความสามัคคี ความมีระเบียบวินัย และความรับผิดชอบสูงขึ้น และอาจารย์ก็เห็นว่านักศึกษามีความสุภาพอ่อนโยนสูงขึ้นด้วย

ชิติมา จำปรัตน์ (2533) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม กับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลในเขตกรุงเทพมหานคร โดยศึกษาในนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 ที่ศึกษาในสถาบันการศึกษาพยาบาลทั้งหมด 7 แห่ง จำนวน 586 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามดีไอที (D.I.T.) ของเรสท์ และแบบวัดพฤติกรรมเชิงจริยธรรมทางการพยาบาล ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาพยาบาลส่วนใหญ่มีพัฒนาการอยู่ในขั้นซึ่งเป็นขั้นที่ใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในระดับตามกฎเกณฑ์กำลังพัฒนาสู่ระดับเหนือกฎเกณฑ์ และไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล ในการศึกษาครั้งนี้

สุนทร พวงวารพันธ์ (2533) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์การเรียนรู้ทางการพยาบาลกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล โดยศึกษาในนักศึกษาพยาบาลทั้ง 4 ชั้นปีที่กำลังศึกษาอยู่ในวิทยาลัยพยาบาลพุทธชินราช จำนวน 383 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบวัดประสบการณ์การเรียนรู้ และแบบวัดพฤติกรรมเชิงจริยธรรม ผลการวิจัยพบว่าประสบการณ์การเรียนรู้ทางการพยาบาล ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมจริยธรรมทางการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล ($P > 0.05$) นักศึกษามีระดับการศึกษาต่างกัน มีประสบการณ์การเรียนรู้แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 นักศึกษาที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีพฤติกรรมจริยธรรมในด้านความซื่อสัตย์ การเสียสละ ความมีระเบียบวินัย การเคารพในความเป็นมนุษย์ ความสุภาพอ่อนโยน ความร่วมมือสามัคคีแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ส่วนพฤติกรรมด้านความรับผิดชอบต่อความอดทนและความเมตตาการุณา ไม่พบว่ามีความแตกต่างกัน

Ketefian (1981) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเหตุผลเชิงจริยธรรมและพฤติกรรมเชิงจริยธรรม (Moral Reasoning and Moral Behavior) ในกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นพยาบาลปฏิบัติการ จำนวน 79 คน โดยใช้แบบสอบถาม คีโลที ของเรสต์ วัดการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม และสร้างแบบทดสอบเจเอเอนดี (Judgement About Nursing Decision) วัดพฤติกรรมเชิงจริยธรรมในแบบเจเอเอนดี (JAND) ประกอบด้วยเรื่องราวเกี่ยวกับจริยธรรมของพยาบาล 7 เรื่อง และมีข้อคำถามแบบปรนัย 48 ข้อ สำหรับวัดพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความรู้ ค่านิยมและการรับรู้ แบบทดสอบมีความเชื่อมั่น 0.70 ผลการวิจัยพบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างเหตุผลเชิงจริยธรรมกับความรู้ ค่านิยมและพฤติกรรมเชิงจริยธรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.01$) และมีความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างเหตุผลเชิงจริยธรรมกับการรับรู้ของพยาบาลในพฤติกรรมเชิงจริยธรรมที่ปรากฏจริง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$)

Crisban (1981) ได้ศึกษาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของพยาบาลโดยใช้แบบทดสอบ คีโลที ของเรสต์ การตอบสนองในสถานการณ์สมมติที่เป็นปัญหาจริยธรรมทั่วไปและสร้างแบบทดสอบ เอนดีที (Nursing Dilemma Test, NDT) การตอบสนองในเรื่องที่เกี่ยวกับการปฏิบัติจริงของพยาบาล กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยมีจำนวน 225 คน ประกอบด้วยพยาบาลหลักสูตรต่อเนื่อง พยาบาลระดับปริญญาตรี พยาบาลระดับปริญญาโท นักเรียนพยาบาลชั้นปีที่ 3 และผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท ผลการวิจัยพบว่าระดับการศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมทั่วไป ส่วนคะแนน เอนดีที ของกลุ่ม เพิ่มขึ้นตามระดับการศึกษา ยกเว้นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 ที่มีคะแนนสูงกว่าพยาบาลเทคนิค และพยาบาลวิชาชีพ แต่ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทั้ง 5 กลุ่ม และพบว่าการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมทั่วไปมีความสัมพันธ์กับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมทางการพยาบาล

Frisch (1985) ได้ทดลองใช้วิธีการสอนจริยศาสตร์การพยาบาล และการส่งเสริมพัฒนาการเชิงจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล ด้วยวิธีการวิเคราะห์ค่านิยม (Value Analysis) โดยศึกษาในกลุ่มนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่อาสาสมัครมาช่วยในการวิจัย แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 28 คน กลุ่มควบคุม 24 คน ซึ่งในกลุ่มทดลองจะได้รับการสอนจริยธรรมโดยการพิจารณาปัญหาจริยธรรมทางการพยาบาลด้วยวิธีวิเคราะห์ค่านิยม ในกลุ่มย่อย 3 กลุ่ม ผลการวิจัยพบว่าคะแนนเฉลี่ยการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม ตามแบบทดสอบคีโลที (D.I.T.) ของเรสต์ ไม่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม แต่เมื่อพิจารณาที่ระดับพัฒนาการทางจริยธรรมตามแนวทฤษฎีโคลเบอร์ก กลุ่มทดลองมีการเปลี่ยนแปลงก่อนและหลังได้รับการสอน มากกว่าในกลุ่ม

ควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อประเมินผลในแง่คุณภาพพบว่า นักศึกษากลุ่มทดลองร้อยละ 75 บอกว่าเขามีการขบคิดถึงปัญหาเหล่านั้นนอกห้องเรียน ในจำนวนนี้ ร้อยละ 78 ได้ให้ความสนใจกับปัญหาจริยธรรมทางการพยาบาลตลอดภาคการศึกษา และร้อยละ 70 ได้นำการพิจารณาปัญหาคำวินิจฉัยวิเคราะห์ค่านิยม ไปพูดคุยถึงปัญหาจริยธรรมทางการพยาบาลกับคนอื่น ๆ ด้วย

Swider (1985) ศึกษาเกี่ยวกับการตัดสินใจจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลปีสุดท้าย ต่อสถานการณ์ความขัดแย้งทางจริยธรรม โดยศึกษาในนักศึกษาพยาบาลปีสุดท้าย จากวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยในมิสซิสซิปปี 16 แห่ง จำนวน 775 คน ในการเก็บข้อมูลจะแบ่งนักศึกษาออกเป็นกลุ่มย่อยประมาณ 5 คน ศึกษาสถานการณ์ความขัดแย้งทางจริยธรรมในการพยาบาลแล้วเขียนข้อความที่แสดงการตัดสินใจของกลุ่ม ผู้วิจัยจะนำข้อความเหล่านั้นมาวิเคราะห์แยกกลุ่มใน 3 กลุ่ม คือการตัดสินใจ (1) โดยยึดผู้ป่วยเป็นศูนย์กลาง (2) ยึดแพทย์เป็นศูนย์กลาง และ (3) ยึดหน่วยงานเป็นศูนย์กลาง ผลการวิจัยพบว่า มีความหลากหลายในคำตอบถึง 1,163 คำตอบ แยกเป็นการยึดผู้ป่วยเป็นศูนย์กลางร้อยละ 9 ยึดแพทย์เป็นศูนย์กลางร้อยละ 19 และยึดหน่วยงานเป็นศูนย์กลางร้อยละ 60 สวีเดอร์พบว่านักศึกษาพยาบาลรู้สึกสับสนและไม่กระจ่างเกี่ยวกับจุดหมายปลายทาง ในความรับผิดชอบที่พยาบาลพึงมีต่อสถานการณ์เช่นนี้ และจากการศึกษาจะเห็นถึงอิทธิพลของหน่วยงาน กลุ่มของสังคมที่มีอิทธิพลต่อบทบาทของพยาบาล

จากผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมพอสรุปได้ว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมจริยธรรมคือ อายุ ระดับการศึกษา การอบรมเลี้ยงดู ส่วนระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมตามแนวทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของ Kohlberg นั้นพบว่านักศึกษาพยาบาลมีระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในขั้นสูง แต่ไม่พบงานวิจัยที่สนับสนุนว่าการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสามารถทำนายพฤติกรรมเชิงจริยธรรมได้ นอกจากนี้ยังพบว่า พฤติกรรมจริยธรรมและแนวโน้มพฤติกรรมจริยธรรมมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลางเท่านั้น ส่วนวิธีที่ใช้ในการปลูกฝังจริยธรรมได้แก่ การฝึกอบรม การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม การทำกิจกรรมเสริมหลักสูตร การวิเคราะห์ค่านิยม ซึ่งจะพัฒนาให้นักศึกษาพยาบาลมีพัฒนาการทางจริยธรรม

ข. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมนักศึกษา

มีผู้สนใจศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษาในหลายด้าน ซึ่งผู้วิจัยจะนำเสนอ ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ (2525)

ได้ศึกษากิจกรรมนักเรียน นิสิต และนักศึกษาในประเทศไทย โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจากสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา ระดับวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย ผลการศึกษาในส่วนที่จัดส่วนใหญ่คือ กิจกรรมกีฬาและนันทนาการ รองลงมาคือ กิจกรรมส่งเสริมวิชาการที่เอื้ออำนวยต่อวิชาชีพ สำหรับปัญหาและอุปสรรคในการเข้าร่วมกิจกรรมตามความเห็นของนักศึกษา ได้แก่ ปัญหาการขาดแคลนงบประมาณ ขาดอุปกรณ์ ขาดการสนับสนุน และขาดความร่วมมือจากผู้บริหารและสมาชิก สำหรับความคิดเห็นของอาจารย์ที่ปรึกษาพบว่า ปัญหาการเข้าร่วมกลุ่มกิจกรรม คือ ปัญหาการขาดแคลนงบประมาณ กฎระเบียบของสถาบัน ไม่เอื้ออำนวยให้จัดกิจกรรม และการขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ด้านกิจกรรมนักศึกษา ส่วนผลการศึกษาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมนิสิตนักศึกษาในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาอื่น ๆ ส่วนใหญ่คล้ายคลึงกัน กล่าวคือ กิจกรรมที่จัดในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาอื่น ๆ ส่วนใหญ่จัดกิจกรรมกีฬาและนันทนาการ รองลงมาคือกิจกรรมส่งเสริมวิชาการต่าง ๆ กิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรมไทยและกิจกรรมส่งเสริมอาชีพ สำหรับปัญหาและอุปสรรคในการเข้าร่วมกิจกรรม ส่วนใหญ่ตรงกันคือ การขาดแคลนงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ ขาดบุคลากร และขาดการสนับสนุน

Harrold (1967) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการควบคุมการจัดกิจกรรมนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของสหรัฐอเมริกา ผลการศึกษาพบว่าการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของสหรัฐอเมริกาได้ใช้เวลาส่วนใหญ่ควบคุมการจัดกิจกรรมเป็นหลักสูตรของนักศึกษา จึงเป็นการศึกษาเพื่อเกณฑ์ในการควบคุมกิจกรรมนักศึกษา หอสรุปเป็นแนวคิดได้ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรมนักศึกษา ต้องพัฒนาบุคลิกภาพทุกด้านของนักศึกษา
2. การควบคุมสิ่งใด ต้องส่งเสริมวัตถุประสงค์ของสิ่งนั้น
3. นโยบายการควบคุมและตัดสินใจขึ้นอยู่กับเหตุผลด้านศีลธรรมและภูมิหลังทางการศึกษา ไม่ขึ้นกับกฎเกณฑ์ของมหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยไม่ควรใช้อำนาจตามกฎหมาย นอกจากมีความขัดแย้งกันมากระหว่างกิจกรรมและวัตถุประสงค์ทางการศึกษา
4. ควรกำหนดขอบเขตในการควบคุมกิจกรรมไว้อย่างกว้าง ๆ ยืดหยุ่นได้
5. ในด้านการควบคุมถือว่า นักศึกษาต้องมีความรับผิดชอบต่อมหาวิทยาลัยด้วย

6. ควรอธิบายหลักเกณฑ์ในการควบคุมกิจกรรมของนักศึกษา

7. เกณฑ์การควบคุมกิจกรรมนักศึกษา ควรมีการเปลี่ยนแปลงได้ตามสภาพการณ์ที่เกิดขึ้น

Elmar (1974) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษา อาจารย์ และสมาชิกสภาวิทยาลัยเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมนักศึกษาของวิทยาลัยชุมชนในรัฐเวอร์จิเนีย โดยมีความมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษา อาจารย์ และสมาชิกสภาวิทยาลัยเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมนักศึกษา 5 ประเภท คือ การปกครองนักศึกษา กิจกรรมการพิมพ์ การจัดองค์การ กิจกรรมเกี่ยวกับความสนใจพิเศษ และการบริการชุมชน กลุ่มตัวอย่างมาจากวิทยาลัยชุมชน 5 แห่ง เป็นนักศึกษาร้อยละสิบ อาจารย์ร้อยละสิบห้า และสมาชิกสภาวิทยาลัยทั้งหมด พบว่าคณะกรรมการที่เข้ามาเป็นผู้ปกครองนักศึกษาควรมาจากการเลือกตั้ง องค์การนักศึกษาควรมีรูปแบบการจัดเหมือนกัน กิจกรรมการพิมพ์ควรเป็นการออกหนังสือพิมพ์ วารสาร กิจกรรมเกี่ยวกับความสนใจพิเศษ จัดแตกต่างกันมากในแต่ละวิทยาลัย ส่วนกิจกรรมบริการชุมชน ทุกวิทยาลัยทำไม่ได้ตามความมุ่งหมายที่กำหนดไว้

Mcinturff (1980) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่มีส่วนสนับสนุนการเข้าร่วมและไม่เข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาของนักศึกษาสาขาอาชีพในวิทยาลัยชุมชนรัฐอิลลินอยส์ โดยส่งแบบสอบถามจำนวน 214 ชุด ไปยังวิทยาลัย 9 แห่ง ที่เลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างและได้รับแบบสอบถามคืนร้อยละ 95 ผลการศึกษาพบว่าการที่นักศึกษาไม่เข้าร่วมกิจกรรมเพราะทำงานนอกวิทยาลัยไม่มีเวลาเข้าร่วมกิจกรรม ไม่ได้เข้าร่วมเพราะกิจกรรมบางอย่างไม่น่าสนใจ ไม่ได้เข้าร่วมเพราะมีความเชื่อว่านายจ้างย่อมให้ความสำคัญต่อกิจกรรมเช่นนั้นน้อยกว่าการจ้าง และความคิดเห็นของนักศึกษาทั่วไปต่อกิจกรรมนักศึกษาในวิทยาลัยดังกล่าวแตกต่างกัน นอกจากนี้ยังได้เสนอแนะไว้บางประการ เช่น การจัดกิจกรรมนักศึกษา ควรกำหนดปฏิทินการจัดไว้ ความสัมพันธ์ระหว่างการเข้าร่วมกิจกรรมและการทำงานของนักศึกษาควรได้รับการศึกษาและเตรียมการไว้ให้พร้อม

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารต่าง ๆ พอสรุปได้ว่า จริยธรรม เป็นหลักการของความประพฤติของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการกระทำ การพิจารณาและการตัดสินใจด้วยความคิดและสติปัญญา ตามค่านิยมที่พึงประสงค์ของสังคมนั้น ๆ ซึ่งมีองค์ประกอบ 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ ด้านอารมณ์ ความรู้สึก และด้านพฤติกรรมแสดงออก ส่วนทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมนั้นแตกต่างกันไปตามความเชื่อของบุคคลที่เชื่อว่า สิ่งใดมีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางจริยธรรมของบุคคล ซึ่งทฤษฎีเหล่านี้

จะนำไปสู่การปลูกฝังจริยธรรมแก่บุคคล แต่สำหรับในวิชาชีพพยาบาลนั้น มีการกำหนดจริยธรรมสำหรับวิชาชีพไว้ในจรรยาบรรณวิชาชีพ และบัณฑิตจรรยาพยาบาลสากล ทั้งนี้เพื่อให้พยาบาลมีคุณลักษณะตามที่สังคมต้องการ เช่น มีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการปฏิบัติการพยาบาล มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรม เป็นต้น ซึ่งคุณลักษณะเหล่านี้สามารถปลูกฝังและส่งเสริมได้จากการเรียนการสอนในชั้นเรียน โดยมีหลักสูตรเป็นตัวกำหนดคุณสมบัติของผู้จบหลักสูตร และการจัดกิจกรรมนักศึกษา ดังนั้น กิจกรรมนักศึกษาจึงเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมให้แก่นักศึกษา แต่ทั้งนี้การเข้าร่วมกิจกรรมใด ๆ นั้นจะขึ้นอยู่กับความสนใจของนักศึกษาเอง รวมถึงการดำเนินการในกิจกรรมนั้น ๆ ด้วย ผู้บริหารและครูอาจารย์ควรเป็นผู้ที่คอยควบคุมดูแล และให้คำปรึกษา แก่นักศึกษามากกว่าจะจัดการดำเนินการเอง จากงานวิจัยจะพบว่า การจัดกิจกรรมนักศึกษานั้น บุคคล สถานที่ และงบประมาณเป็นปัจจัยสำคัญในการดำเนินการ ดังนั้นในการจัดกิจกรรมนักศึกษาจะต้องคำนึงถึงปัจจัยเหล่านี้ด้วย และผลสำเร็จของกิจกรรมนั้นสถาบันการศึกษาจะต้องจัดการประเมินผลการจัดกิจกรรมนักศึกษาให้เป็นไปตามหลักการ เพื่อปรับปรุงและแก้ไขการจัดกิจกรรมนักศึกษาให้ประสบผลสำเร็จได้ต่อไป